

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

UDHËZIM ADMINISTRATIV Nr.02/2011 PËR NORMAT E CILËSISË SË AJRIT

ADMINISTRATIVE INSTRUCTION No. 02/ 2011 ON AIR QUALITY ASSESSMENT

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO Br. 02/2011 O NORMAMA KVALITETA VAZDUHA

**QEVERIA E REPUBLIKËS SË
KOSOVËS**

Në mbështetje të nenit 93 (4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, nenit 4 paragrafi 1. të Ligjit për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja Nr. 03/L-160, nenit 4 paragrafi 3. të Rregullores së Punës të Qeverisë së Kosovës Nr.01/2007 dhe nenit 4 nënparagrafit 2.2. të Rregullores Nr. 02/2011 për Fushat e Përgjegjësisë Administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive.

Nxjerr

**UDHËZIMIN ADMINISTRATIV
Nr.02/2011 PËR
NORMAT E CILËSISË SË AJRIT**

**KREU I
DISPOZITAT E PËRGJITHSHME**

**Neni 1
Qëllimi**

1. Qëllimi i këtij Udhëzimi është:
 - 1.1. të përcaktojë dhe vendosë objektivat për cilësinë e ajrit mjedisor, të dizajnuara për të shmangur, parandaluar

**THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC KOSOVA**

Pursuant to article 93 (4) of the Constitution of Republic of Kosovo, article 4 paragraph 1. of the Law on Air Protection from Pollution - No.03/L-160, article 4 paragraph 3. of Rules of Procedure of the Government of Kosovo No.01/2007, and article 4 subparagraph 2.2. of Regulation No. 02/2011 on the Areas of Administrative Responsibility of the Office of the Prime Minister and Ministries.

Issues

**ADMINISTRATIVE INSTRUCTION
No. 02/ 2011 ON AIR QUALITY
ASSESSMENT**

**CHAPTER I
GENERAL PROVISIONS**

**Article 1
Purpose**

1. The objectives of the Instruction are the following:
 - 1.1. define and establish objectives for environmental air quality designed to

VLADA REPUBLIKE KOSOVA

Na osnovu člana 93 (4) Ustava Republike Kosova, člana 4 stav 1. Zakona o Zaštiti Vazduha od Zagađenja Br.03/L-160, člana 4 stava 3. Pravilnika Rada Vlade Br.01/2007, i člana 4 podstava 2.2. Pravilnika Br. 02/2011 o Oblastima Administrativne Odgovornosti Kancelarije Premijera i Ministarstava.

Donosi

**ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO
Br. 02/2011 O NORMAMA
KVALITETA VAZDUHA**

**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE**

**Član 1
Cilj**

1. Cilj ovog Uputstva je da:
 - 1.1. odredi i uspostavi objektivne za kvalitet vazduha životne sredine dizajniranog za

<p>ose zvogëluar efektet e dëmshme në shëndetin e njeriut dhe mjedisin në tërësi;</p> <p>1.2. të marrë informacion për cilësinë e ajrit mjedisor në mënyrë që, të ndihmojë në ruajtjen e cilësisë së ajrit dhe në monitorimin e trendëve afatgjatë dhe përmirësimet që rezultojnë nga masat kombëtare;</p> <p>1.3. të sigurojë që informacionet e tilla për cilësinë e ajrit mjedisor janë në dispozicion për publikun;</p> <p>1.4. të ruajë cilësinë e ajrit aty ku është mirë dhe të përmirësojë atë në raste të tjera;</p> <p>1.5. të përmbushë kërkesat ligjore për vlerësimin e cilësisë së ajrit në përputhje me Direktivat e BE-se 2004/107/EC dhe 2008/50/EC.</p> <p style="text-align: center;">Neni 2 Përkufizimet</p> <p>1. Termat e përdorur në këtë Udhëzim Administrativ kanë këto kuptime:</p> <p>1.1. “Ajër mjedisor” - ajri i jashtëm në</p>	<p>avoid, prevent or reduce harmful effects on human health and the environment as a whole;</p> <p>1.2. obtain information on environmental air quality in order to help combat air pollution and nuisance and to monitor long-term trends and improvements resulting from national measures;</p> <p>1.3. ensure that such information on environmental air quality is made available to the public;</p> <p>1.4. maintain air quality where it is good and improve it in other cases;</p> <p>1.5. This instruction meets the legal on assessment of air quality in accordance with EU Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC requirement</p> <p style="text-align: center;">Article 2 Definitions</p> <p>1. Terms used in this Administrative Instruction have the following meanings:</p> <p>1.1. “Environmental air” - outdoor air in</p>	<p>izbegavanje, sprečavanje ili smanjenje štetnih efekata po ljudsko zdravlje i životnu sredinu u celini;</p> <p>1.2. dobije informaciju o kvalitetu vazduha životne sredine, kako bi se pomoglo očuvanju kvaliteta vazduha i praćenje dugoročnih trendova i poboljšanja koje proističu iz nacionalnih mera;</p> <p>1.3. obezbedi da takve informacije o kvalitetu vazduha životne sredine budu na raspolaganju javnosti;</p> <p>1.4. da čuva kvalitet vazduha, gde je dobro i poboljša u drugim slučajevima;</p> <p>1.5. ispunjava zahteve zakona za procenu kvaliteta vazduha u skladu sa Direktivama EU-a 2004/107/EC i 2008/50/EC.</p> <p style="text-align: center;">Član 2 Definicije</p> <p>1. Izrazi upotrebljeni u ovom Administrativnom uputstvu su sledećeg značenja:</p> <p>1.1 “Vazduh životne sredine” -</p>
--	---	---

<p>troposferë, duke përfshirë atë në vendin e punës siç përcaktohet me Direktivën 89/654/EEC.</p> <p>1.2. “Ndotës” - çdo substancë e futur drejtpërdrejt ose tërthorazi në ajër, e cila shkakton efekte të dëmshme në shëndetin e njeriut, florën, faunën dhe trashëgiminë kulturore.</p> <p>1.3. “Niveli” - përqendrimi i ndotësit në ajër mjedisor ose depozitimi i tij në sipërfaqe në një kohë të caktuar.</p> <p>1.4. “Vlerësimi” - çdo metodë që përdoret për matje, llogaritje, parashikim ose vlerësim të niveleve.</p> <p>1.5. “Vlera kufitare” - niveli i caktuar në bazë të njohurive shkencore, me qëllim të shmangies, parandalimit ose zvogëlimit të efekteve të dëmshme për shëndetin e njeriut dhe mjedisin si tërësi, që duhet të arrihet brenda një periudhe të caktuar dhe të mos tejkalohet kur të arrihet.</p> <p>1.6. “Niveli kritik” -niveli i vendosur në bazë të njohurive shkencore mbi të cilin mund të ndodhin efekte të drejtpërdrejta negative në disa receptorë si në pemë, bimë të tjera apo ekosisteme natyrore por, jo në njerëz.</p> <p>1.7. “Kufiri i tolerancës”- përqindja e vlerës kufitare me të cilin ajo vlerë mund të tejkalohet, duke iu nënshtruar kushteve</p>	<p>the troposphere, excluding work places as defined by Directive 89/654/EEC.</p> <p>1.2. “Pollutant” - any substance introduced directly or indirectly in the air, which causes harmful effects on human health, flora, fauna and cultural heritage.</p> <p>1.3. “Level” - the concentration of a pollutant in environmental air or its deposition on surfaces in a given time.</p> <p>1.4. “Assessment” - any method used to measure, calculate, predict or estimate levels.</p> <p>1.5. “Limit value” -a level fixed on the basis of scientific knowledge, with the aim of avoiding, preventing or reducing harmful effects on human health and/or the environment as a whole, to be attained within a given period and not to be exceeded once attained.</p> <p>1.6. “Critical level” - a level fixed on the basis of scientific knowledge, above which direct adverse effects may occur on some receptors, such as trees, other plants or natural ecosystems but not on humans.</p> <p>1.7. “Margin of tolerance” - the percentage of the limit value by which that value may be exceeded subject to the</p>	<p>spoljašnji vazduh troposfere, ne uključujući vazduh u radnoj sredini kako je utvrđeno u Direktivi 89/654/EEC.</p> <p>1.2. “Zagađivač” - je svaka supstanca uneta direktno ili indirektno u vazduh koja ima štetne efekte po ljudsko zdravlje, floru, faunu i kulturno nasleđe.</p> <p>1.3. “Nivo” - koncentracija zagađivača u vazduhu životne sredine ili njihovo taloženje na površini u određeno vreme.</p> <p>1.4. “Procena” - bilo koji metod koja se koristi za merenje, izračunavanje, predviđanje ili procenu nivoa.</p> <p>1.5. “Granična vrednost” - je nivo zasnovan na naučnim saznanjima, u cilju izbegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih efekata na ljudsko zdravlje i životnu sredinu u celini, koji se treba postići u okviru određenog perioda i da se ne prevaziđe kada se postigne.</p> <p>1.6. “Kritični nivo” - je nivo zasnovan na naučnim saznanjima, iznad koga se može pojaviti direktan štetan efekt na neke receptore kao što su drveće, druge bilike ili prirodni ekosistemi ali ne na jude.</p> <p>1.7. “ Granica tolerancije”- procent granične vrednosti kojom se ona može prevazići podležući uslovima određenim</p>
--	---	--

<p>të përcaktuara në këtë Udhëzim Administrativ.</p> <p>1.8. “Planet e cilësisë së ajrit” - planet që përcaktojnë masat në mënyrë që të arrihen vlerat kufitare ose vlerat e synuara.</p> <p>1.9. “Vlera e synuar” - niveli i caktuar me qëllim të shmangies, parandalimit ose zvogëlimit të efekteve të dëmshme për shëndetin e njeriut dhe të mjedisit në përgjithësi, që duhet të arrihet kur të jetë e mundur për një periudhë të caktuar.</p> <p>1.10. “Pragu alarmues” - niveli përtej të cilit ekziston rreziku për shëndetin e njeriut nga ekspozimi i shkurtër për sektorë, veçanërisht të ndjeshëm të popullsisë dhe për të cilët janë të nevojshme informacionet e menjëhershme dhe adekuate.</p> <p>1.11. “Pragu i informacionit” - niveli përtej të cilit ekziston rreziku për shëndetin e njeriut nga ekspozimi i shkurtër për pjesë, veçanërisht të ndjeshme të popullsisë dhe për të cilët janë të nevojshme informacionet e menjëhershme dhe adekuate.</p> <p>1.12. “Pragu më i lartë i vlerësimit” - niveli nën të cilin mund të përdoret një kombinim i matjeve të caktuara dhe teknikave të modelimit dhe / ose masave treguese për të vlerësuar cilësinë e ajrit</p>	<p>conditions laid down in this Administrative Instruction.</p> <p>1.8. “Air quality plans” -plans that set out measures in order to attain the limit values or target values.</p> <p>1.9. “Target value” -a level fixed with the aim of avoiding, preventing or reducing harmful effects on human health and/or the environment as a whole, to be attained where possible over a given period.</p> <p>1.10. “Alert threshold” - a level beyond which there is a risk to human health from brief exposure for particularly sensitive sections of the population and for which immediate and appropriate information is necessary.</p> <p>1.11. “Information threshold” - a level beyond which there is a risk to human health from brief exposure for particularly sensitive sections of the population and for which immediate and appropriate information is necessary.</p> <p>1.12. “Upper assessment threshold” - a level below which a combination of fixed measurements and modeling techniques and/or indicative measurements may be used to assess environmental air quality.</p>	<p>ovim Administrativnim uputstvom.</p> <p>1.8. “Planovi kvaliteta vazduha” - planovi koji utvrđuju mere kojim se dostižu granične ili ciline vrednosti.</p> <p>1.9. “Ciljna vrednost” - je nivo utvrđen u cilju izbegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih efekata po ljudsko zdravlje i životnu sredinu u celini, koja će biti postignuta u utvrđenom roku.</p> <p>1.10. “Alarmni prag” - nivo iznad kojeg postoji opasnost po ljudsko zdravlje od kratkog izlaganja za osetljivi deo stanovništva kojima su protrebne neposredne i adekvatne informacije.</p> <p>1.11. “Prag informisanja” - nivo preko koje postoji opasnost po ljudsko zdravlje od kratkog izlaganja zagađivanja, posebno za deo osetljive populacije i za koje su potrebne pravodobne i adekvatne informacije.</p> <p>1.12. “Gornja granica ocenjivanja” - je nivo ispod koga se ocenjivanje može vršiti kombinacijom merenja i metode procene na osnovu matematičkih modela i /ili drugih merodavnih metoda procene.</p>
--	--	--

<p>mjedisor.</p> <p>1.13. “Pragu më i ulët i vlerësimit” - niveli nën të cilin mund të përdoren teknikat e modelimit ose vetëm teknikat e vlerësimit objektiv për të vlerësuar cilësinë e ajrit mjedisor.</p> <p>1.14. “Objektivat afatgjatë” - niveli që duhet të arrihet në afat të gjatë, përveç kur nuk është i arritshëm nëpërmjet masave proporcionale, me qëllim të sigurimit të mbrojtjes efektive të shëndetit të njeriut dhe mjedisit.</p> <p>1.15. “Kontributet nga burimet natyrore” - emisionet e ndotësve që nuk shkaktohen direkt ose indirekt nga aktivitetet njerëzore, duke përfshirë edhe ndodhitë natyrore si ndonjë shpërthim vullkanik, aktivitetet sizmike, aktivitetet gjeo - termale, zjarret, raste të erërave të mëdha, ri-pezuallim atmosferik ose transportimi i grimcave natyrore nga rajone të thata.</p> <p>1.16. “Zona” - pjesë e Shtetit, siç përkufizohet nga Ministria, për qëllime të menaxhimit dhe vlerësimit të cilësisë së ajrit.</p> <p>1.17. “Aglomerat” - zonë ku dendësia e</p>	<p>1.13. “Lower assessment threshold” - a level below which modeling techniques or objective assessment techniques alone may be used to assess the environmental air quality.</p> <p>1.14. “Long-term objectives” - a level to be attained in the long term, save where not achievable through proportionate measures, with the aim of providing effective protection of human health and the environment.</p> <p>1.15. “Contributions from natural sources” - emissions of pollutants not caused directly or indirectly by human activities, including natural events such as volcanic eruptions, seismic activities, geothermal activities, wild-land fires, high-wind events, sea sprays or the atmospheric re-suspension or transport of natural particles from dry regions.</p> <p>1.16. “Zone” - part of the State, as delimited by the Ministry for the purposes of air quality assessment and management.</p> <p>1.17. “Agglomeration” - a zone that is a</p>	<p>1.13. “Donja granica ocenjivanja” - je nivo ispod koga se ocenjivanje može vriti kombinacijom merenja i metoda procene na osnovu matematičkih modela i/ili drugih merodavnih metoda procene.</p> <p>1.14. “Dugoročni cilj” - nivo koji se treba postići u dužem vremenskom periodu, osim kada nije ostvarljivo kroz srazmerne mere, kako bi se obezbedila efikasna zaštita ljudskog zdravlja i životne sredine.</p> <p>1.15. “Doprinosi zagađenja iz prirodnih izvora” - su emisije zagađenih materija koje nisu direktno ili indirektno izazvane ljudskim aktivnostima, uključujući prirodne događaje kao vulkanske erupcije, seizmičke i geotermalne aktivnosti, šumski požari, ekstremne vremenske pojave ili prenos prirodnih čestica iz regiona sa suvom klimom.</p> <p>1.16. “Zona ” - je deo Zemlje, kako se definiše od Ministarstva za ciljeve upravljanja ikvaliteta vazduha.</p> <p>1.17. “Aglomerat” - je područje gde</p>
---	--	--

<p>popullsisë për km² tejkalon 250.000 ose ka 250.000 ose më pak se 250.000 , por që ka nevojë për vlerësim dhe menaxhim të cilësisë së ajrit.</p> <p>1.18. “PM₁₀” - materie grimë e cila kalon përmes një hyrje të masës së përzgjedhur siç është përcaktuar në metodën e referimit për matjen dhe marrjen e mostrave të PM₁₀, të përcaktuar në Udhëzimin Administrativ për Monitorimin e Ajrit me një efikasitet 50% të shkurtimit në diametër aerodinamik 10µm.</p> <p>1.19. “PM_{2.5}” - materie grimë e cila kalon përmes një hyrje të masës së përzgjedhur siç është përcaktuar në metodën e referimit për matjen dhe marrjen e mostrave të PM_{2.5}, të përcaktuar në Udhëzimin Administrativ për Monitorimin e Ajrit me një efikasitet prej 50% të shkurtimit në diametër aerodinamik 2.5 µm.</p> <p>1.20. “Treguesi i ekspozimit mesatar” - niveli mesatar i përcaktuar në bazë të matjeve në vende me prapavijë urbane në të gjithë shtetin dhe që pasqyron ekspozimin e popullatës. Përdoret për të llogaritur objektivin e reduktimit të</p>	<p>conurbation with a population in excess of two hundred and fifty thousand -250.000-inhabitants or, where the population is two hundred and fifty thousand -250.000- or less, but that needs assessment and management of air quality.</p> <p>1.18. “PM₁₀” - particulate matter which passes through a size-selective inlet as defined in the reference method for the sampling and measurement of PM₁₀ specified in the Administrative Instruction on Air Monitoring, with a 50% efficiency cut-off at 10µm aerodynamic diameter.</p> <p>1.19. “PM_{2.5}”- particulate matter which passes through a size-selective inlet as defined in the reference method for the sampling and measurement of PM_{2.5} specified in the Administrative Instruction on Air Monitoring, with a 50% efficiency cut-off at 2.5µm aerodynamic diameter.</p> <p>1.20. “Average exposure indicator” - an average level determined on the basis of measurements at urban background locations throughout the State and which reflects population exposure. It is used to calculate the national exposure reduction</p>	<p>gustina stanovništva po km² prelazi 250.000 ili ima 250.000 ili manje od 250.000, ali koja ima potrebu za procenu i upravljanje kvaliteta vazduha.</p> <p>1.18. “PM₁₀” - je frakcija suspendovanih čestica koja prolazi kroz filter čiji su zahtevi utvrđeni u Administrativnom uputstvu o monitoringu vazduha, kojim je utvrđena referentna metoda za uzimanje uzoraka i merenje PM₁₀ frakcije sa efikasnošću od 50% zhvata čestica aerodinamičkog prečnika od 10 µm.</p> <p>1.19. “PM_{2.5}” - je frakcija suspendovanih čestica koja prolazi kroz filter čiji su zahtevi utvrđeni u Administrativnom uputstvu o monitoringu vazduha, kojim je utvrđena referentna metoda za uzimanje uzoraka i merenje PM_{2.5} frakcije sa efikasnošću od 50% zhvata čestica aerodinamičkog prečnika od 2.5 µm.</p> <p>1.20. “Prosečni indikator izloženosti” - je prosečni nivo određen na bazi merenja na osnovnim urbanim lokacijama zemlje i koji odražava izloženost stanovništva a koristi se za proračun nacionalnog cilja za smanjenje izloženosti i obaveza na osnovu</p>
--	---	---

<p>ekspozimit nacional dhe detyrimin e përqendrimit të ekspozimit.</p> <p>1.21. “Përqendrimit i ekspozimit të detyruar” - niveli i caktuar në bazë të treguesit të ekspozimit mesatar me qëllim të zvogëlimit të efekteve të dëmshme në shëndetin e njeriut që duhet të arrihet për një periudhë të caktuar.</p> <p>1.22. “Objektivi i reduktimit të ekspozimit nacional” - reduktimi i përqindjes së ekspozimit mesatar të popullsisë së Shtetit, të vendosur për vitin referues me qëllim të zvogëlimit të efekteve të dëmshme ndaj shëndetit të njeriut që duhet të arrihet për një periudhë të caktuar.</p> <p>1.23. “Vende me prapavijë urbane” - vende në zonat urbane, ku nivelet janë përfaqësuese të ekspozimit të popullsisë së përgjithshme urbane.</p> <p>1.24. “Oksidet e azotit” - sasia e vëllimit të raportit të përzierjes -ppbv- së monoksidit të azotit -oksidet nitrike- dhe dyoksidit të azotit, të shprehura në njësitë e përqendrimit në masë të dyoksidit të azotit ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).</p> <p>1.25. “Matjet fikse” - matje të marra në</p>	<p>target and the exposure concentration obligation.</p> <p>1.21. “Exposure concentration obligation” - a level fixed on the basis of the average exposure indicator with the aim of reducing harmful effects on human health, to be attained over a given period.</p> <p>1.22. “National exposure reduction target” - a percentage reduction of the average exposure of the population of the State, set for the reference year with the aim of reducing harmful effects on human health, to be attained over a given period.</p> <p>1.23. “Urban background locations” - places in urban areas where levels are representative of the exposure of the general urban population.</p> <p>1.24. “Oxides of nitrogen” - the sum of the volume mixing ratio -ppbv- of nitrogen monoxide -nitric oxide- and nitrogen dioxide expressed in units of mass concentration of nitrogen dioxide ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).</p> <p>1.25. “Fixed measurements” - shall mean</p>	<p>izloženosti određenoj koncentraciji.</p> <p>1.21. “Obaveza na osnovu izloženosti određenoj koncentraciji” - je nivo utvrđen na osnovu indikatora prosečne izloženosti, sa ciljem smanjenja štetnih efekata po zdravlje ljudi koji treba da budu dostignuti u datom periodu.</p> <p>1.22. “Nacionalni cilj za smanjenje izloženosti” - je procenat smanjenja prosečne izloženosti stanovništva Zemlje, ustanovljen za referentnu godinu sa ciljem smanjenja štetnih efekata po zdravlje ljudi, koji će se ukoliko je moguće dostići u određenom periodu.</p> <p>1.23. “Osnovne urbane lokacije-” - su mesta u urbanim područjima na kojima su nivoi izloženosti zagađujućoj materiji opšte gradske populacije reprezentativni.</p> <p>1.24. “Oksidi azota” - su zbir zapreminskih koncentracija azot monoksida i azot dioksida -ppbv-, izražen u jedinicama masene koncentracije azot dioksida u ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).</p> <p>1.25. “Fiksna merenja” - su merenja koja</p>
---	--	--

<p>vende të caktuara, ose vazhdimisht ose me marrjen e mostrave të rastit për të përcaktuar nivelet në pajtim me objektivat e të dhënave të përcaktuara në Shtojcën III të këtij Udhëzimi Administrativ dhe neni 20 i Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.</p> <p>1.26. “Matjet indikativë” - matjet që përmbushin objektivat e cilësisë së të dhënave që janë më pak strikte sesa ato që kërkohen për matjet fikse.</p> <p>1.27. “Bashkë dyzimet organike të avullueshme (BOA)” - bashkë dyzimet organike nga burimet antropogjenë dhe bio-gjen, përveç metanit, që janë të afta të prodhojnë oksidues foto kimik nga reagimet me oksidet e azotit në prani të dritës së diellit.</p> <p>1.28. “Substancat pararendëse të ozonit”- substancat që kontribuojnë në formimin e ozonit të nivelit tokësor.</p> <p>1.29. “Totali ose pjesa më e madhe e depozitimit” - masa totale e ndotësve që transferohet nga atmosfera në sipërfaqe “p.sh. tokë, bimësi, ujë, ndërtesa, etj”. në një zonë të caktuar brenda një kohe të caktuar.</p> <p>1.30. “Arseni, kadmiumi, nikeli dhe</p>	<p>measurements taken at fixed sites, either continuously or by random sampling, to determine the levels in accordance with the data objectives specified in Appendix III of this Administrative Instruction and article 20 of the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p> <p>1.26. “Indicative measurements” - measurements which meet data quality objectives that are less strict than those required for fixed measurements.</p> <p>1.27. “Volatile organic compounds (VOC)” - organic compounds from anthropogenic and biogenic sources, other than methane, that are capable of producing photochemical oxidants by reactions with nitrogen oxides in the presence of sunlight.</p> <p>1.28. “Ozone precursor substances” - substances which contribute to the formation of ground-level ozone.</p> <p>1.29. “Total or bulk deposition” - the total mass of pollutants which is transferred from the atmosphere to surfaces “e.g. soil, vegetation, water, buildings, etc. in a given areas within a given time.</p> <p>1.30. “Arsenic, cadmium, nickel and</p>	<p>se vrše na fiksnim lokacijama, kontinualnim ili povremenim uzimanjem uzoraka u cilju utvrđivanja nivoa zagađujućih materija u skladu sa podacima određenih u Dodatku III ovog Administrativnog uputstva za monitoring vazduha.</p> <p>1.26. “Indikativna merenja” -su merenja za koje se postavljaju manje strogi zahtevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtevaju za fiksna merenja.</p> <p>1.27. “Isparljiva organska jedinjenja (IOJ)” - organska jedinjenja antropogenog i biogenog prekla, osim metana, koji su sposobni da proizvede fotohemijski kiseonik reagovanjem sa oksidima azota u prisustvu sunčeve svetlosti.</p> <p>1.28. “Prekusori ozona”- su supstance koje doprinose formiranju prizemnog ozona.</p> <p>1.29. “Ukupni ili najveći deo taloženja” - je ukupna masa zagađujućih materija koja je dospela iz atmosfere na površinu na pr. tlo, biljke, voda, zgrade itd. u datom području u određenom vremenskom periodu.</p> <p>1.30. “Arsen, kadmijum, nikal i benzo</p>
---	--	--

<p>benzo (a) pyreni” - përmbajtja totale e këtyre elementeve dhe komponimet në fraksionin PM₁₀.</p> <p>1.31. “Hidrokarburet aromatike poli ciklike” - komponime organike, që përmbajnë të paktën dy unaza aromatike të bashkuara, të bëra tërësisht nga karboni dhe hidrogjeni.</p> <p>1.32. “Merkuri i gazit total” - avulli thelbësor i merkurit (Hg⁰) dhe mercuri reaktiv i gaztë, d.m.th. llojet e merkurit që treten në ujë me presion të avullit mjaft të lartë për të ekzistuar në fazën e gaztë.</p> <p>1.33. “Udhëzimi Administrativ për Monitorimin e Ajrit -Nr.15/2010” - Udhëzimi Administrativ mbi kriteret për përcaktimin e pikave monitoruese të cilësisë së ajrit, numrin dhe shpeshtësinë e matjeve, klasifikimin e ndotësve të cilët monitorohen, metodologjinë e punës, formën dhe kohën e raportimit të të dhënave.</p> <p>1.34. “Ministria” - Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor.</p> <p>1.35. “Ministri” - Ministri i Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor.</p>	<p>benzo(a)pyrene” - the total content of these elements and compounds in the PM₁₀ fraction.</p> <p>1.31. “Polycyclic aromatic hydrocarbons” - those organic compounds, compose of at least two fused aromatic rings made entirely from carbon and hydrogen.</p> <p>1.32. “Total gaseous mercury” - elemental mercury vapour (Hg⁰) and reactive gaseous mercury, i.e. water-soluble mercury species with sufficiently high vapour pressure to exist in the gas phase.</p> <p>1.33. “Administrative Instruction on Air Monitoring -No.15/2010” - Administrative Instruction on criteria for defining air quality monitoring points, number and frequency of measurements, classification of pollutants which are monitored, the methodology of work, form and timing of data reporting.</p> <p>1.34. “Ministry” - Ministry of Environment and Spatial Planning.</p> <p>1.35. “Minister” - Minister of Environment and Spatial Planning.</p>	<p>(a) piren” - su ukupan sadržaj ovih elemenata i njihovih jedinjenja u frakciji suspendovanih čestica PM₁₀.</p> <p>1.31. “Policiklični aromatični ugljovodonici ” -su ona organska jedinjenja koja u svom sastavu imaju najmanje dva kondenzovana aromatična prstena sačinjena u potpunosti od ugljenika i vodonika.</p> <p>1.32. “Ukupna gasovita živa” -su isparenja elementarne žive (Hg⁰) i reaktivna gasovita živa, odnosno jedinjenja žive rastvorljiva u vodi sa dovoljno visokim naponom pare da se nađu u gasovitoj fazi.</p> <p>1.33. “Administrativno Uputstvo o Monitoringu Vazduha-Br.15/2010” - Administrativno uputstvo o kriterijumima utvrđivanja tačaka praćenja kvaliteta vazduha, broj i učestalost merenja, klasifikacija zagađivača koji se prate, metodologiju rada, oblik i vreme izveštavanja podataka.</p> <p>1.34. “Ministarstvo” - Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja.</p> <p>1.35. “Ministar” - Ministar Ministarstva Sredine i Prostornog Planiranja.</p>
--	--	---

<p>1.36. “BE” -Bashkimi Evropian. 1.37.CEN- Komisioni Evropian për standardizim.</p> <p style="text-align: center;">Neni 3 Përgjegjësitë</p> <p>1. Ministria është organi kompetent përgjegjës për:</p> <ul style="list-style-type: none">1.1. vlerësimin e cilësisë së ajrit;1.2. miratimin e sistemeve të matjes “metodat, pajisjet, rrjetat dhe laboratorët;1.3. sigurimin e saktësisë së matjeve;1.4. Analiza e metodave të vlerësimit;1.5. koordinimi në nivel shteti rreth programeve ndërkombëtare të sigurimit të cilësisë;1.6. bashkëpunimi me vendet e tjera dhe Komisionin Evropian. <p>2. Ministria mund të delegojë te organet tjera disa ose të gjitha përgjegjësitë e paraqitura në këtë nen. Kur është relevante, këto organe duhet të përputhen me nenin 22 të Udhëzimit Administrativ Nr.15/2010 për Monitorimin e Ajrit.</p>	<p>1.36. “EU” - the European Union. 1.37.CEN- European Committee for Standardization.</p> <p style="text-align: center;">Article 3 Responsibilities</p> <p>1.The Ministry is the competent authority responsible for the following:</p> <ul style="list-style-type: none">1.1. assessment of air quality;1.2. approval of measurement systems “methods, equipment, networks and laboratories;1.3. ensuring the accuracy of measurements;1.4. analysis of assessment methods;1.5. coordination in the State of international quality assurance programmes.1.6. cooperation with other countries and the European Commission. <p>2. The Ministry may delegate some or all of the responsibilities listed in this article to other bodies. Where relevant these bodies shall comply with article 22 of the Administrative Instruction No.15/2010 on Air Monitoring.</p>	<p>1.36. “EU” - Evropska Unija. 1.37.CEN-Evropska Komisija za standardizaciju.</p> <p style="text-align: center;">Član 3 Odgovornosti</p> <p>1. Ministarstvo je nadležni organ odgovoran za:</p> <ul style="list-style-type: none">1.1. procenu kvaliteta vazduha;1.2. usvajanje sistema merenja “metode, prema, mreže i laboratorije;1.3. osiguranje tačnosti merenja;1.4. Analiza metoda procene;1.5. koordinaciju na državnom nivou o međunarodnim programima osiguranja kvaliteta;1.6. saradnju sa drugim zemljama i Evropskom Komisijom. <p>2. Ministarstvo može da delegira kod drugih organa neke ili sve odgovornosti navedene u ovom članu. Ovo je relevantno, ovi organi trebaju se uskladiti sa članom 22 Administrativnog uputstva Br.15/2010 o Monitoringu Vazduha.</p>
--	---	---

<p style="text-align: center;">KREU II NORMAT E CILËSISË SË AJRIT MJEDISOR LIDHUR ME DIOKSIDIN E SULFURIT, DIOKSIDIN E AZOTIT DHE OKSIDET E AZOTIT, GRIMCAT, PLUMBIN, BENZENIN, MONOKSIDIN E KARBONIT, ARSENIN, KADMIUMIN, NIKELIN DHE BENZO (A) PIRENIN NË AJRIN MJEDISOR</p> <p style="text-align: center;">Neni 4 Krijimi i zonave dhe aglomerateve</p> <p>1. Zonat dhe aglomeratet në Shtet janë përcaktuar në Shtojcën I. të këtij Udhëzimi Administrativ.</p> <p>2. Vlerësimi i cilësisë së ajrit dhe menaxhimit të cilësisë së ajrit do të kryhet në të gjitha zonat dhe aglomeratet.</p> <p style="text-align: center;">Neni 5 Regjimi i vlerësimit</p> <p>1. Çdo zonë dhe aglomerat do të klasifikohet në lidhje me vlerësimin e pragjeve të përcaktuara në Shtojcën II të këtij Udhëzimi Administrativ dhe në</p>	<p style="text-align: center;">CHAPTER II ASSESSMENT OF ENVIRONMENTAL AIR QUALITY IN RELATION TO SULPHUR DIOXIDE, NITROGEN DIOXIDE AND OXIDES OF NITROGEN, PARTICULATE MATTER, LEAD, BENZENE, CARBON MONOXIDE, ARSENIC, CADMIUM, NICKEL AND BENZO(A)PYRENE IN ENVIRONMENTAL AIR.</p> <p style="text-align: center;">Article 4 Establishment of zones and agglomerations</p> <p>1. The zones and agglomerations in the State are defined in Appendix I of this Administrative Instruction.</p> <p>2. Air quality assessment and air quality management shall be carried out in all zones and agglomerations.</p> <p style="text-align: center;">Article 5 Assessment regime</p> <p>1. Each zone and agglomeration shall be classified in relation to the assessment thresholds specified in Appendix II of this Administrative Instruction and in Appendix</p>	<p style="text-align: center;">POGLAVLJE II NORME KVALITETA VAZDUHA ŽIVOTNE SREDINE U VEZI SA SUMPOR DIOKSIDOM, AZOT DIOKSIDOM I OKSIDA AZOTA, ČESTICA, OLOVA, BENZENA, UGLJEN MONOKSIDA, ARSENA, KADMIJUMA, NIKLA I BENZO(A) PIRENA U VAZDUH ŽIVOTNE SREDINE</p> <p style="text-align: center;">Član 4 Formiranje zona i aglomerata</p> <p>1. Zone i aglomerati u Državi su definisani u Dodatku I. ovog Administrativnog Uputstva.</p> <p>2. Procena kvaliteta vazduha i upravljanje kvalitetom vazduha izvršit će se na svim zonama i aglomeratima.</p> <p style="text-align: center;">Član 5 Režim procene</p> <p>1. Svaka zona i aglomerat klasifikovat će se u vezi sa procenom pragova specifikovanih u Dodatku II ovog Administrativnog uputstva i Dodatku II Administrativnog</p>
--	--	--

<p>Shtojcën II të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.</p> <p>2. Klasifikimi i referuar në paragrafin 1. do të shqyrtohet të paktën çdo pesë vjet, në përputhje me procedurën e përcaktuar në nenin 12, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.</p> <p>3. Me rastin e ndryshimeve të rëndësishme në aktivitetet relevante, klasifikimi do të shqyrtohet më shpesh për përqendrimet e dioksidit të sulfurit dhe dioksidit të azotit në mjedis ose kur është e përshtatshme, oksidet e azotit, grimcat -PM₁₀, PM_{2.5}-, plumbi, benzeni, monoksidi i karbonit, arseni, kadmiumi, nikeli apo benzo (a) pireni.</p> <p style="text-align: center;">Neni 6 Kriteret e vlerësimit</p> <p>1. Ministria do të vlerësojë ajrin mjedisor në lidhje me ndotësit e përmendur në nenin 5, në të gjitha zonat dhe aglomeratet në përputhje me kriteret e përcaktuara në paragrafët 2, 3, 4 dhe 5, të këtij neni dhe të neneve 13, 14, 15 dhe 16, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.</p>	<p>II of the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p> <p>2. The classification referred to in paragraph 1. shall be reviewed at least every five years in accordance with the procedure laid down in article 12, of the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p> <p>3. However classification shall be reviewed more frequently in the event of significant changes in activities relevant to the environmental concentrations of sulphur dioxide, nitrogen dioxide or, where relevant, oxides of nitrogen, particulate matter -PM₁₀, PM_{2.5}-, lead, benzene, carbon monoxide, arsenic, cadmium, nickel or benzo(a)pyrene.</p> <p style="text-align: center;">Article 6 Assessment criteria</p> <p>1. The Ministry will assess environmental air with respect to the pollutants referred to in article 5, in all zones and agglomerations in accordance with the criteria laid down in paragraphs 2, 3, 4. and 5. of this article and articles 13, 14, 15 and 16 of the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p>	<p>uputstva o Monitoringu Vazduha.</p> <p>2. Klasifikacija referisana u stavu 1. razmatrat će se najmanje svake pete godine, u skladu sa procedurom određenom u članu 12, Administrativnog uputstva o Monitoringu Vazduha.</p> <p>3. U slučaju značajnih promena u relevantnim aktivnostima klasifikacije će se češće razmatrati za koncentracije sumpor dioksida i uljen dioksida ili kada je pogodno, oksida azota, (PM₁₀, PM_{2.5})čestica, olova, benzena, uljen monoksida, arsena, kadmijuma, nikla ili benzo (a) pirena.</p> <p style="text-align: center;">Član 6 Kriterijumi procene</p> <p>1. Ministarstvo će proceniti vazduh u vezi sa zagađivačima pomenutih u članu 5, u svim zonama i aglomeracijama u skladu sa kriterijumima određenim u stavu 2,3,4 i 5 ovog člana i članova 13,14,15 i 16 Administrativnog uputstva o Monitoringu Vazduha.</p>
--	--	---

2. Parimet e përcaktuara nga nenet 13, 14, 15 dhe 16, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit, zbatohen edhe për aq sa ato janë të rëndësishme në identifikimin e lokacioneve të veçanta, në të cilat përqendrimi i ndotësve përkatës krijohet ku cilësia e ajrit mjedisor vlerësohet me matje indikativ ose modelim.

3. Përputhja me vlerat kufitare që kanë për qëllim mbrojtjen e shëndetit të njeriut nuk do të vlerësohen në lokacionet e mëposhtme:

3.1. çdo lokacion i vendosur brenda zonave ku popullata nuk ka qasje dhe nuk ka vendbanim të caktuar;

3.2. në mjediset e fabrikës ose në instalimet industriale;

3.3. në drejtimit e rrugëve dhe në rrugët qendrore të rezervuara, përveç në rrugët ku ka

qasje normale të këmbësorëve.

4. Në të gjitha zonat dhe aglomeratat ku niveli i ndotësve të përmendur në paragrafin 1. i këtij neni e kalon pragun më të lartë të vlerësimit të përcaktuar për ata ndotës, matjet fikse do të përdoren për të vlerësuar cilësinë e ajrit të mjedisit. Këto matje të caktuara mund të plotësohen nga teknikat e

2. The principles established by articles 13, 14, 15 and 16, of the Administrative Instruction on Air Monitoring, shall also apply in so far as they are relevant in identifying the specific locations in which concentration of the relevant pollutants are established where environmental air quality is assessed by indicative measurement or modeling.

3. Compliance with the limit values directed at the protection of human health shall not be assessed at the following locations:

3.1. any locations situated within areas where members of the public do not have access and there is no fixed habitation;

3.2. on factory premises or at industrial Installations;

3.3. on the carriageway of roads and on the central reservations of roads except where there is normally pedestrian access to the central reservation.

4. In all zones and agglomerations where the level of pollutants referred to in paragraph 1. of this article exceeds the upper assessment threshold established for those pollutants, fixed measurements shall be used to assess the environmental air quality. Those fixed measurements may be

2. Principi određeni članovima 13, 14, 15 i 16 Administrativnog uputstva o Monitoringu Vazduha, primenjuje se i za onoliko koliko su oni važni u identifikaciji posebnih lokacija, u kojima se koncentracija dotičnih zagađivača stvara gde se kvalitet vazduha procenjuje indikativnim merenjima ili modeliranjem.

3. Usklađenost sa graničnim vrednostima koji imaju za cilj zaštitu ljudskog zdravlja neće se oceniti u dole datim lokacijama:

3.1. svaka lokacija koja se nalazi unutar zonagde stanovništvo nema pristup i nema određeno naselje;

3.2. u sredinama fabrike ili industrijske instalacije;

3.3. u pravcu puteva i rezervisani centralni put osim puteva gde je normalni promet pešaka.

4. U svim zonama i aglomeracijama gde nivo zagađivača pomenutih u stavu 1. ovog člana prelazi najviši prag ocene utvrđene za te zagađivače, fiksna merenja koristeće se za procenu kvaliteta vazduha. Ova utvrđena merenja mogu se popuniti od tehnika modeliranja i / ili indikativne mere

modelimit dhe / ose masat indikative për të siguruar informata të mjaftueshme mbi shpërndarjen hapësinore të cilësisë së ajrit mjedisor.

5. Në të gjitha zonat dhe aglomeratat ku niveli i ndotësve të përmendur në paragrafin 1. është nën pragun e lartë të vlerësimit të krijuar për ata ndotës, një kombinim i matjeve fikse dhe teknikat e modelimit dhe / ose masat indikative, mund të përdoren për vlerësimin e cilësisë së ajrit mjedisor.

6. Në të gjitha zonat dhe aglomeratat ku niveli i ndotësve të përmendur në paragrafin 1. është nën pragun më të ulët të vlerësimit të krijuar për ata ndotës, teknikat e modelimit apo teknikat e qëllimit të vlerësimit ose që të dyja, do të jenë të mjaftueshme për vlerësimin e cilësisë së ajrit mjedisor.

7. Për të vlerësuar kontributin e benzo (a) pirenit në ajër mjedisor, Ministria duhet të monitorojë hidrokarburet tjera të rëndësishme poli ciklike aromatike në një numër të kufizuar të vendeve të matjes. Këto komponime duhet të përfshijnë së paku benzo (a) anthracenin, benzo (b) fluorantheni, benzo (j) flurorantheni, benzo (k) fluorantheni, indeno (1,2,3-cd) pirenin dhe dibenz (a, h) anthreni.

supplemented by modeling techniques and/or indicative measurements to provide adequate information on the spatial distribution of the environmental air quality.

5. In all zones and agglomerations where the level of pollutants referred to in paragraph 1. is below the upper assessment threshold established for those pollutants, a combination of fixed measurements and modeling techniques and/or indicative measurements may be used to assess the environmental air quality.

6. In all zones and agglomerations where the level of pollutants referred to in paragraph 1. is below the lower assessment threshold established for those pollutants, modeling techniques or objective-estimation techniques or both shall be sufficient for the assessment of the environmental air quality.

7. To assess the contribution of benzo(a)pyrene in environmental air, the Ministry shall monitor other relevant polycyclic aromatic hydrocarbons at a limited number of measurement sites. These compounds shall include at least benzo(a)anthracene, benzo(b)fluoranthene, benzo(j)fluoranthene, benzo(k)fluoranthene, indeno(1,2,3-cd)pyrene and dibenz(a,h)anthrene.

da bi obezbedili dovoljno informacije o prostornoj raspodeli kvaliteta vazduha.

5. U svim zonama gde je nivo zagađivača pomenutih u stavu 1. ispod visokog praga procene storene za te zagađivače, kombinacija fiksnih merenja i tehnika modeliranja i /ili indikativnih mera mogu se koristiti za procenu kvaliteta vazduha.

6. U svim zonama i aglomeracijama gde je nivo zagađivača u stavu 1. ispod donjeg praga procena stvorene za te zagađivače, tehnike modeliranja ili tehnike cilja procene ili obe biće dovoljne za procenu kvaliteta vazduha.

7. Da bi se ocenio doprinos benzol (a)7. pirena u vazduhu, Ministarstvo će pratiti druge značajne policiklične aromatične ugljovodonike u ograničenom broju mernih mesta. Ova jedinjenja trebaju uključiti najmanje benzo (a) antracen, benzo (b) fluoranten, benzo (j) fluroranten, benzo (k) fluoranten, indeno (1,2,3-cd) piren i dibenz (a, h) antren.

8.Vendet e monitorimit për këto hidrokarbure aromatike poli ciklike, do të vendosen bashkë me vendet e marrjes së mostrave për benzo (a) pyrenin dhe do të zgjidhen në mënyrë të atillë që variacioni gjeografik dhe trendët afatgjatë, mund të aplikohen nënenet 13, 15 dhe 16, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

9.Objektivat e cilësisë së të dhënave të përcaktuara në Shtojcën III, të këtij Udhëzimi Administrativ do të aplikohet nëneni 20 i Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

Neni 7

Vlerësimi në vende me prapavijë rurale

1. Përveç vlerësimeve të përmendura në nenin 6, dhe pavarësisht nga nivelet e përqendrimit, matjet do të bëhen në vende me prapavijë rurale, larg nga burimet e rëndësishme të ndotjes së ajrit, me qëllim të sigurimit të informacionit minimal për:

1.1. përqendrimin e përgjithshëm në masë dhe llojllojshmërinë kimike të grimcës së imët -PM_{2.5}- në përputhje me nenet 17, 18 dhe 19, të Udhëzimit Administrativ për

8. Monitoring sites for these polycyclic aromatic hydrocarbons shall be co-located with sampling sites for benzo(a)pyrene and shall be selected in such a way that geographical variation and long-term trends can be identified. articles 13, 15 and 16 of the Administrative Instruction on Air Monitoring shall apply.

9.The data quality objectives laid down in Appendix III, of this Administrative Instruction and article 20 of the Administrative Instruction on Air Monitoring shall apply.

Article 7

Assessment at rural background locations

1. In addition to the assessments referred to in article 6, and irrespective of concentration levels, measurements shall be made at rural background locations away from significant sources of air pollution, for the purposes of providing as a minimum information on:

1.1.the total mass concentration and the chemical speciation of fine particulate matter -PM_{2.5}- in accordance with articles 17, 18 and 19 of the Administrative

8. Mesta monitoringa za ove policiklične aromatične ugljovodonike biće zajedno uvedene sa mestima uzimanja uzoraka za benzo (a) piren i izabrat će se na takav način da geografska varijacija i dugoročni trendovi mogu da identifikuju članove 13,15 i 16 Administrativnog Uputstva o Monitoringu Vazduha i budu primenjeni.

9. Ciljevi kvaliteta podataka određenih u Dodatku III ovog Administrativnog uputstva i člana 20 i Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha bit će primenjeni.

Član7

Procena u ruralnom naselju

1. Osim procene pomenutih u članu 6, i bez obzira od nivoa koncentracije, merenja će biti u ruralnim pozadinama, mestima udaljenim od značajnih izvora zagađivača vazduha, u cilju obezbeđnja kao minimum informacija za:

1.1. opšta koncentracija u meri i hemijska raznovrsnost sitnih čestica -PM_{2.5}- u skladu sa članovima 17, 18 i 19 Administrativnog uputstva za

<p>Monitorimin e Ajrit; 1.2. matjet indikative të arsenit, kadmiumit, nikelit, merkurit total të gaztë, benzo (a) pirenit dhe hidrokarburet tjera aromatike poli ciklike në ajrin mjedisor, të përmendura në nenin 6, paragrafi 6 dhe 7.</p> <p>1.3. Grimca dhe merkuri i gaztë dyvalent mundtë maten.</p> <p>1.4. Matjet e përmendura në paragrafin 1. të këtij neni, do të kryhen duke përdorur kriteret e mëposhtme:</p> <p>1.4.1. Së paku një pikë e marrjes së mostrave duhet të instalohet. Ky mund të jetë një stacion i përbashkët i matjes me një ose më shumë vende fqinje me kusht që të arrihet zgjidhja hapësinore e një pike të marrjes së mostrave për njëqind mijë kilometra katrorë -100,000 km²;</p> <p>1.4.2. Kur është e përshtatshme, monitorimi do të koordinohet me strategjinë e monitorimit dhe programin e matjes të programit bashkëpunues për monitorimin dhe vlerësimin e transportit sipas transportit të ndotësve të ajrit në distanca të mëdha në Evropë;</p>	<p>Instruction on Air Monitoring; 1.2. indicative measurement in environmental air of arsenic, cadmium, nickel, total gaseous mercury, benzol (a) pyrene and the ther polycyclic aromatic hydrocarbons referred to in paragraph 6.7 of article 6.</p> <p>1.3. Particulate and gaseous divalent mercury may be measured.</p> <p>1.4. Measurements referred to in paragraph 1. of this article, will be conducted using the following criteria:</p> <p>1.4.1. At least one sampling point shall be installed. This may be a common measuring station with one or more neighbouring countries provided the spatial resolution of one sampling point per one hundred thousand square kilometres -100,000 km²-is achieved;</p> <p>1.4.2. Where appropriate, monitoring shall be coordinated with the monitoring strategy and measurement programme of the Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transport of Air Pollutants in Europe;</p>	<p>Monitoring Vazduha; 1.2. indikativna merenja arsena, kadmijuma, nikla, ukupne žive gasa, benzo (a) pirena i drugih policikličnih aromatičnih ugljovodonika u vazduhu životne sredine pomonutog u članu 6, stav 6 i 7.</p> <p>1.3. Čestice i dvovalentna gasovita živa može se meriti.</p> <p>1.4. Merenja pomenuta u stavu 1. ovog člana, izvršit će se primenjujući dole date kriterijume:</p> <p>1.4.1. Najmanje se treba instalirati jedna tačka uzorkovanja. Ovo može biti zajednička stanica merenja sa jednim ili više susednih mesta uz uslov da se postigne prostorno rešenje jedne merne tačke uzorkovanja za hiljadu kvadratnih kilometara -100,000 km²-;</p> <p>1.4.2. Kada je pogodno, monitoring će se koordinisati sa strategijom praćenja i programom merenja Zajedničkog programa za monitoring i procenu transporta na osnovu transporta zagađivača vazduha na velikim Evropskim udaljenostima;</p>
--	--	--

1.4.3. Shtojca III, do të aplikohet në lidhje me objektivat e cilësisë së të dhënave për arsen, kadmium, nikel, merkur dhe hidrokarburet aromatike poli ciklike. Nenet 17, 18, 19, 20 dhe 22, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit, do të aplikohen në lidhje me objektivat e cilësisë së të dhënave për matjet e përqendrimit në masë të grimcave.

Neni 8
Pikat e marrjes së mostrave

1. Vendi i pikave për marrjen e mostrave për matjen e dioksidit të sulfurit, dioksidit të azotit dhe oksideve të azotit, materieve grimcë -PM₁₀ dhe PM_{2.5}-, plumbit, benzenit, monoksidit të karbonit, arsenit, kadmiumit, nikelit dhe benzo (a) pyrenit në ajër mjedisor, do të përcaktohet duke përdorur kriteret në nenet 13, 14 dhe 15, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

2. Në çdo zonë ose aglomerat ku matjet fikse janë i vetmi burim i informatave për vlerësimin e cilësisë së ajrit në lidhje me dyoksidin e sulfurit, dioksidin e azotit dhe oksidet e azotit, grimcat -PM₁₀ dhe PM_{2.5}-,

1.4.3. Appendix III shall apply in relation to the data quality objectives for arsenic, cadmium, nickel, mercury and polycyclic aromatic hydrocarbons. Articles 17, 18, 19, 20 and 22, of the Administrative Instruction on Air Monitoring, shall apply in relation to the data quality objectives for mass concentration measurements of particulate matter.

Article 8
Sampling points

1. The location of sampling points for the measurement of sulphur dioxide, nitrogen dioxide and oxides of nitrogen, particulate matter -PM₁₀ and PM_{2.5}-, lead, benzene, carbon monoxide, arsenic, cadmium, nickel and benzo(a)pyrene in environmental air shall be determined using the criteria in articles 13, 14 and 15 of the Administrative Instruction on Air Monitoring.

2. In each zone or agglomeration where fixed measurements are the sole source of information for assessing air quality in relation to sulphur dioxide, nitrogen dioxide and oxides of nitrogen, particulate matter -

1.4.3. Dodatak III primenit će se u vezi sa ciljevima kvaliteta podataka za arsen, kadmijum, nikel, živu i policiklične aromatične ugljovodonike. Članovi 17, 18, 19, 20 i 22, Administrativnog uputstva za monitoring vazduha primenit će se u vezi sa ciljevima kvaliteta podataka za merenje masenih koncentracija čestica.

Član 8
Tačke za uzimanje uzoraka

1. Mesto uzorkovanja za merenje sumpor dioksida, azot dioksida i oksida azota, sitnih čestica (PM₁₀ i PM_{2.5}), olova, benzena, karbon monoksida, arsena, kadmijuma, nikla i benzo(a)pirena u vazduhu odredit će se primenjajući članove 13,14 i 15 Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha.

2. U svakoj zoni ili aglomeraciji gde su fiksna merenja jedini izvor informacija za procenu kvaliteta vazduha u vezi sa sumpor dioksidom, azot dioksidom i oksidima azota, čestica-PM₁₀ i PM_{2.5}-, olova, benzena

<p>plumbit, benzenit dhe / ose monoksidit të karbonit, numri i pikave për marrjen e mostrave për çdo ndotës relevant nuk duhet të jetë më pak se numri minimal i përcaktuar në nenet 4, 6 dhe 7, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.</p> <p>3. Në çdo zonë ose aglomerat ku matjet fikse janë i vetmi burim i informatave për vlerësimin e cilësisë së ajrit në lidhje me arsenin, kadmiumin, nikelin dhe benzo (a) pyrenin, numri i pikave për marrjen e mostrave për çdo ndotës relevant nuk duhet të jetë më pak se numri minimal i përcaktuar në Shtojcën IV.</p> <p>4. Për zonat dhe aglomeratet brenda të cilave informata nga pikat për marrjen e mostrave të matjes fikse është e plotësuar me informata nga modelimi dhe / ose matja indikative, numri i përgjithshëm i pikave të kërkuara për marrjen e mostrave mund të reduktohet deri në 50%, me kusht që të përmbushen kushtet vijuese:</p> <p>4.1. Metodat plotësuese të sigurojnë informata të mjaftueshme për vlerësimin e cilësisë së ajrit në lidhje me vlerat kufitare apo pragjet alarmuese si dhe informata adekuate për publikun;</p>	<p>PM₁₀ and PM_{2.5}-, lead, benzene and/or carbon monoxide, the number of sampling points for each relevant pollutant shall not be less than the minimum number specified in articles 4, 6 and 7 in the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p> <p>3. In each zone or agglomeration where fixed measurements are the sole source of information for assessing air quality in relation to arsenic, cadmium, nickel and benzo(a)pyrene, the number of sampling points for each relevant pollutant shall not be less than the minimum number specified in Appendix IV.</p> <p>4. For zones and agglomerations within which information from fixed measurement sampling points is supplemented by information from modeling and/or indicative measurement, the total number of sampling points required may be reduced by up to 50% provided that the following conditions are met:</p> <p>4.1. The supplementary methods provide sufficient information for the assessment of air quality with regard to limit values or alert thresholds, as well as adequate information for the public;</p>	<p>i / ili uljen monoksida, broj tačaka uzorkovanja svakog relevantnog zagađivača ne bi trebalo da bude manji od minimalnog broja određenog u članovima 4,6 i 7 Administrativnog uputstvu za MonitoringVazduha.</p> <p>3. U svakoj zoni ili aglomeraciji gde su fiksna merenja jedini izvor informacija za procenu kvaliteta vazduha u vezi arsena, kadmijuma, nikla i benzo(a) pirena broj tačaka uzorkovanja svakog relevantnog zagađivača ne bi trebalo da bude manji od minimalnog broja određenog Dodatku IV.</p> <p>4. Za zone i aglomeracije unutar kojih je informacija iz tačaka uzorkovanja za fiksna merenja popunjena informacijama iz modeliranja i /ili indikativnih merenja, opšti broj traženih tačaka za uzorkovanje može se redukovati do 50% uz uslov da se ispune sledeći uslovi:</p> <p>4.1. Popunjavajuće metode da obezbede dovoljno inforancija za procenu vazduha u vezi sa graničnim vrednostima ili alarmnim pragovima kao i adekvatno informisanje za javnost;</p>
--	---	--

<p>4.2. numri i pikave për marrjen e mostrave që do të instalohen dhe rezolucioni hapësinor i teknikave të tjera, janë të mjaftueshme për përqendrimin e ndotësve të rëndësishëm që do të përzgjidhen në përputhje me objektivat e cilësisë së të dhënave relevante, të përcaktuara në Shtojcën III, të këtij Udhëzimi Administrativ dhe nenet 20 dhe 21, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.</p> <p>4.3. Rezultatet e modelimit dhe /apo matje indikativë do të merren parasysh për vlerësimin e cilësisë së ajrit në lidhje me vlerat kufitare.</p> <p>4.4. Shfrytëzimi i bio indikatorëve mund të merret parasysh aty ku do të vlerësohen modelet rajonale të ndikimit të arsenit, kadmiumit, nikelit, merkurit dhe hidrokarburet aromatike poli ciklike në ekosistem.</p> <p style="text-align: center;">Neni 9 Metodat referente të matjes</p> <p>1. Ministria do të aplikojë metodat referente dhe kriteret e përcaktuara në direktivat e BE-së, 2004/107/EC dhe 2008/50/EC. Këto janë të renditura në</p>	<p>4.2.the number of sampling points to be installed and the spatial resolution of the techniques are sufficient for the concentration of the relevant pollutant to be established in accordance with the relevant data quality objectives specified in Appendix III of this Administrative Instruction and articles 20 and 21 of the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p> <p>4.3.The results of modelling and/or indicative measurement shall be taken into account for the assessment of air quality with respect to the limit values.</p> <p>4.4. The use of bio indicators may be considered where regional patterns of the impact on ecosystems of arsenic, cadmium, nickel, mercury and polycyclic aromatic hydrocarbons are to be assessed.</p> <p style="text-align: center;">Article 9 Reference measurement methods</p> <p>1. The Ministry shall apply the reference methods and criteria specified in the EU Directives 2008/50/EC and 2004/107/EC. These are listed in Appendix V, of this</p>	<p>4.2. broj tačaka uzorkovanja koji će se instalirati i prostorna rezolucija drugih tehnika dovoljne su za koncentraciju značajnih zagađivača koji će se izabrati u skladu sa ciljevima kvaliteta relevantnih podataka određenih u Dodatku III ovog Administrativnog upustva i članova 20 i 21 Administrativnog upustva za Monitoring Vazduha.</p> <p>4.3. Rezultate modeliranja i /ili indikativnih merenja uzet će se u obzir za procent kvaliteta vazduha u vezi sa graničnim vrednostima.</p> <p>4.4. Upotreba bio indikatora može se uzeti u obzir tamo gde će se ocenjavati regionalni modeli uticaja arsena, kadmijuma, nikla, žive i policikličnih aromatičnih ugljovodonika na ekosistem.</p> <p style="text-align: center;">Član 9 Referentne metode merenja</p> <p>1. Ministarstvo će primeniti referentne metode i kriterijume određene u direktivama EU-je, 2004/107/EC i 2008/50/EC. Oni su navedeni u Dodatku V,</p>
--	---	--

Shtojcën V, të këtij Udhëzimi Administrativ dhe në nenet 8 dhe 10, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit. Kur metodat e referencës janë të azhurnuara nga CEN, metodat e azhurnimit të referencës do të aplikohen në vend të saj.

2.Ministria mund të shfrytëzojë ndonjë metodë tjetër që mund ta demonstrojë e që jep rezultate ekuivalente me ndonjë nga metodat e referencës, të përmendura në paragrafin 1. të këtij neni. Në këtë rast, Ministria do të përgatitë një raport mbi demonstrimin e ekuivalencës.

3.Të gjitha pajisjet e reja, të blera për zbatimin e këtij Udhëzimi Administrativ dhe të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit, duhet të përputhen me metodën referente ose ekuivalente.

4.Të gjitha pajisjet e përdorura në matjet fikse, duhet të përputhen me metodën referente ose ekuivalente, deri më 11 qershor 2013.

5.Në zbatimin e këtij lloj aprovimi, për të demonstruar se pajisja i plotëson kërkesat e metodave të referencës, të përmendura në paragrafin 1. të këtij neni, Ministria duhet të pranojë raportet e testit, të lëshuara në vendet anëtare të BE-se nga laboratorët e

Administrative Instruction and in articles 8 and 10, of the Administrative Instruction on Air Monitoring. Where the reference methods are updated by CEN, the updated reference methods will apply instead.

2. The Ministry may use any other method which it can demonstrate gives results equivalent to any of the reference methods referred to in paragraph 1. of this article. In this case, the Ministry will prepare a report on the demonstration of equivalence.

3.All new equipment purchased for the implementation of this Administrative Instruction and the Administrative Instruction on Air Monitoring must comply with the reference method or equivalent.

4. All equipment used in fixed measurements must comply with the reference method or equivalent, by 11 June 2013.

5.In carrying out the type approval to demonstrate that equipment meets the performance requirements of the reference methods referred to in paragraph 1. of this article, the Ministry shall accept test reports issued in EU Member States by laboratories

ovog Administrativnog uputstva i u članovima 8 i 10 Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha. Gde su referentne metode ažurirane od CEN, metode ažuriranja reference primenit će se na njeno mesto.

2. Ministarstvo može da koristi neku drugu metodu koje može da demonstrira i koji daje ekvivalentne rezultate u nekoj od referentnih metoda navedenih u stavu 1. ovog člana. U ovom slučaju, Ministarstvo će pripremiti izveštaj o demonstriranju ekuivalence.

3. Sva nova oprema kupljena za primenu ovog Administrativnog uputstva i Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha treba se uskladiti sa referentnom ili ekvivalentnom metodom.

4. Sva prema korišćena u fiksna merenja treba se uskladiti sa referentnom ili ekvivalentnom metodom, od 11 juna 2013 godine.

5. Na sprovođenje ove vrsteodobrenja, radi demonstriranja opreme ispunjava zahteve performansi referentnih metoda nevedenih u stavu 1. ovog člana, Ministarstvo treba da prihvati izveštaje testa izdate u državama članica EU-e iz akreditovanih laboratorija

akredituar sipas EN ISO 17025 për të kryer testimin e tillë.

**KREU III
VLERËSIMI I CILËSISË SË AJRIT
MJEDISOR LIDHUR ME OZONIN**

**Neni 10
Kriteret e vlerësimit**

1. Në një zonë apo aglomerat, kur përqendrimet e ozonit kanë tejkaluar objektivat afatgjatë, të përcaktuara në Shtojcën IV, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit, do të merren matjet fikse gjatë pesë viteve të mëparshme të matjes.

2. Kur të dhënat më pak se pesë vjet janë në dispozicion, Ministria për qëllime të përcaktimit se a janë tejkaluar objektivat afatgjatë gjatë këtyre pesë viteve siç përmenden në paragrafin 1. të këtij neni, mund të kombinojë rezultatet nga fushata e matjes me kohëzgjatje të shkurtër, të kryera aty ku nivelet ka të ngjarë të jenë më të larta me rezultatet e marra nga inventarët e emisionit dhe të modelimit.

accredited to EN ISO 17025 for carrying out such testing.

**CHAPTER III
ASSESSMENT OF ENVIRONMENTAL
AIR QUALITY IN RELATION TO
OZONE**

**Article 10
Assessment Criteria**

1. Where in a zone or agglomeration, concentrations of ozone have exceeded the long-term objectives specified in Appendix IV of the Administrative Instruction on Air Monitoring during any of the previous five years of measurement, fixed measurements shall be taken.

2. Where fewer than five years data are available, the Ministry may, for the purposes of determining whether the long-term objectives referred to in paragraph 1. of this article, have been exceeded during those five years, combine the results from measurement campaigns of short duration carried out when and where levels are likely to be at their highest, with the results obtained from emission inventories and modeling.

prema EN ISO 17025 za vršenje takvih testiranja.

**POGLAVLJE III
PROCENA KVALITETA VAZDUHA
ŽIVOTNE SREDINE U VEZI SA
OZONOM**

**Član 10
Kriterijumi za ocenjivanje**

1. Kada u jednoj zoni ili aglomeraciji koncentracije ozona prekoračuju dugoročne ciljeve navedenih u Dodatku IV Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha tokom prethodnih pet godina merenja, merenja će biti fiksna.

2. Kada su podaci manje od pet godina na raspolaganju, Ministarstvo u cilju određivanja da li su prekoračeni dugoročni ciljevi u proteklih pet godina kako je navedeno u stavu 1. ovog člana, može kombinovati rezultate merenja od kampanji kratkoročnih merenja izvršena tamo gde su nivoi verovatno veći, sa rezultatima dobijenih iz inventara emisije i modeliranja.

Neni 11 Pikat e marrjes së mostrës	Article 11 Sampling Points	Član 11 Tačke za uzorkovanje
<p>1.Numri i pikave për marrjen e mostrave për matjen e ozonit duhet të jetë në përputhje me kriteret e përcaktuara në nenin 15, 26, 27, 28 dhe 29, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.</p> <p>2.Për zonat dhe aglomeratat brenda të cilave plotësohen informatat nga pikat e marrjes së mostrave për matje të caktuara indikative dhe / ose modelimit, numri i pikave për marrjen e mostrave të përcaktuara në nenin 29, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit, mund të reduktohet me kusht që të përmbushen kushtet vijuese:</p> <p>2.1. metodat plotësuese të sigurojnë informata të mjaftueshme për vlerësimin e cilësisë së ajrit në lidhje me vlerat e synuara, objektivat afat-gjata, informatat dhe pragjet alarmuese;</p> <p>2.2. numri i pikave për marrjen e mostrave që do të instalohen dhe rezolucioni hapësinor i teknikave të tjera të jenë të mjaftueshme për përqendrimin e ozonit, që do të përcaktohen në përputhje me objektivat e cilësisë së të</p>	<p>1.The siting and number of sampling points for the measurement of ozone shall comply with the criteria set out in articles 15, 26, 27, 28 and 29, of the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p> <p>2. For zones and agglomerations within which information from sampling points for fixed measurements is supplemented by information from modelling and/or indicative measurements, the number of sampling points specified in article 29, of the Administrative Instruction on Air Monitoring, may be reduced provided that the following conditions are met:</p> <p>2.1. the supplementary methods provide sufficient information for the assessment of air quality with regard to target values, long-term objectives, information and alert thresholds;</p> <p>2.2. the number of sampling points to be installed and the spatial resolution of other techniques are sufficient for the concentration of ozone to be established in accordance with the data quality objectives specified in articles 20 and 21</p>	<p>1. Broj tačaka za uzorkovanje merenja ozona treba da bude u skladu sa kriterijumima određenih u članovima 15, 26, 27, 28 i 29 Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha.</p> <p>2. Za zone i aglomeracije unutar kojih se dopunjavaju informacijama iz mernih tačaka za određena indikativna merenja i /ili modeliranja, broj mesta uzorkovanja određene u članu 29 Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha, može se smanjiti uz uslov da se ispune sledeći uslovi:</p> <p>2.1. dopunjavajuće metode obezbeđuju dovoljno informacija za procenu kvaliteta vazduha u vezi sa ciljnim vrednostima, dugoročnim ciljevima, informacijama i alarmnim pragovima;</p> <p>2.2. broj tačaka za uzorkovanje koji će se instalirati i prostorna rezolucija drugih tehnika dovoljne su za koncentraciju ozona, koja će se odrediti u skladu sa ciljevima kvaliteta podataka specifikovana članovima 20 i 21</p>

<p>dhënave të përcaktura në nenet 20 dhe 21, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit;</p> <p>2.3. numri i pikave për marrjen e mostrave në secilën zonë ose aglomerat të jetë më pak se një;</p> <p>2.4. dioksidi i azotit të matet në të gjitha pikat e marrjes së mostrave të mbetura, përveç stacionet me prapavijë rurale, siç përmenden në Shtojcën V, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin Ajrit.</p> <p>3. Rezultatet e modelimit dhe / apo matja indikative do të merret parasysh për vlerësimin e cilësisë së ajrit në lidhje me vlerat e synuara.</p> <p>4. Dioksidi i azotit duhet të matet në një minimum prej 50% të pikave të marrjes së mostrave të ozonit të përcaktuara sipas nenit 29, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit. Kjo matje do të jetë e vazhdueshme, përveç në stacionet me prapavijë rurale ku mund të shfrytëzohen metodat tjera të matjes.</p> <p>5. Në zonat dhe aglomeratet ku gjatë pesë viteve të mëparshme të matjes, përqendrimet kanë qenë nën objektivat afatgjatë, numri i pikave për marrjen e mostrave për matje të caktuara do të</p>	<p>of the Administrative Instruction on Air Monitoring;</p> <p>2.3. the number of sampling points in each zone or agglomeration is not less than one;</p> <p>2.4. nitrogen dioxide is measured at all remaining sampling points except at rural background stations as referred to in Appendix V of the Administrative Instruction on Air Monitoring.</p> <p>3. The results of modelling and/or indicative measurement shall be taken into account for the assessment of air quality with respect to the target values.</p> <p>4. Nitrogen dioxide shall be measured at a minimum of 50% of the ozone sampling points required under article 29, of the Administrative Instruction on Air Monitoring. That measurement shall be continuous except at rural background stations where other measurement methods may be used.</p> <p>5. In zones and agglomerations where, during each of the previous five years of measurement, concentrations are below the long-term objectives, the number of sampling points for fixed measurements</p>	<p>Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha.</p> <p>2.3. broj tačaka uzorkovanja u svakoj zoni ili aglomeraciji nije manja od jedne tačke;</p> <p>2.4. azot dioksid meri se u svim tačkama uzorkovanja preostalih uzoraka, osim u stanicama ruralne pozadine, kako je napomenuto u Dodatku V Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha.</p> <p>3. Rezultati modeliranja i / ili indikativna merenja uzet će se u obzir za procenu kvaliteta vazduha u vezi sa ciljnim vrednostima.</p> <p>4. Azot dioksid se treba meriti u minimumu od 50% tačaka uzorkovanja ozona određena prema članu 29 Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha. Merenje treba vršiti neprekidno, osim u stacionima sa ruralnom pozadinom gde mogu se koristiti druge metode merenja.</p> <p>5. U zonama i aglomeracijama gde na svakih pet godina prethodnih merenja, koncentracije su pod dugoročnim ciljevima, broj tačaka uzorkovanja za utvrđena merenja odredit će se u skladu sa članom</p>
---	---	--

përcaktohet në përputhje me nenin 30, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

6. Ministria duhet të sigurojë që së paku një pikë e marrjes së mostrës të vendoset dhe të operojë në territorin e saj në mënyrë që të ofrojë të dhëna mbi përqendrimet e substancave që e dëmtojnë shtresën e ozonit në përputhje me nenet 31, 32 dhe 33, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

KREU IV MENAXHIMI I CILËSISË SË AJRIT MJEDISOR

Neni 12 Kërkesat ku nivelet janë më të ulëta sesa vlera kufitare

Në zonat dhe aglomeratet ku nivelet e dioksidit të sulfurit, dioksidit të azotit, PM₁₀, PM_{2.5}, plumbi, benzeni, monoksidi i karbonit, arseni, kadmiumi, nikeli dhe benzo (a) pyreni janë nën vlerat kufitare përkatëse të përcaktuara në Shtojcën VI, apo vlerat e synuara të përcaktuara në Shtojcën VII, dhe Shtojcën X, Ministria duhet t'i ruajë nivelet e këtyre ndotësve nën vlerat kufitare dhe të përpiqet ta ruajë

shall be determined in accordance with article 30, of the Administrative Instruction on Air Monitoring.

6. The Ministry shall ensure that at least one sampling point is installed and operated on its territory to supply data on concentrations of the ozone precursor substances in accordance with articles 31, 32 and 33, of the Administrative Instruction on Air Monitoring.

CHAPTER IV ENVIRONMENTAL AIR QUALITY MANAGEMENT

Article 12 Requirements where levels are lower than the limit values

In zones and agglomerations where the levels of sulphur dioxide, nitrogen dioxide, PM₁₀, PM_{2.5}, lead, benzene, carbon monoxide, arsenic, cadmium, nickel and benzo(a)pyrene are below the respective limit values specified in Appendix VI or target values specified in Appendix VII and Appendix X, the Ministry shall maintain the levels of those pollutants below the limit values and shall endeavour to preserve the

30, Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha.

6. Ministarstvo će obezbediti da se najmanje jedna merna tačka uzorkovanja postavi i operiše na njenoj teritoriji tako da pruža podatke o koncentracijama supstanci koji oštećuju ozonski sloj u skladu sa članovima 31,32 i 33 Administrativnog Uputstva za Monitoring Vazduha.

POGLAVLJE IV UPRAVLJANJE KVALITETA VAZDUHA ŽIVOTNE SREDINE

Član 12 Zahtevi gde su nivoi niži od granične vrednosti

U zonama i aglomeracijama gde su nivoi sumpor dioksida, azot dioksida, PM₁₀, PM_{2.5}, olova, benzena, karbon monoksida, nikla i benzo (a) pirena niži od graničnih vrednosti određenih u Dodatku VI ili željenih tačaka specifikovanih u Dodatku VII i dodatku X, Ministarstvo će održavati nivo ovih zagađivača ispod graničnih vrednosti i truditi će se da sačuva najbolji kvalitet vazduha, u skladu sa održivim

cilësinë më të mirë të ajrit mjedisor në përputhje me zhvillimin e qëndrueshëm.

Neni 13

Vlerat kufitare dhe pragjet alarmuese për mbrojtjen e shëndetit të njeriut

1.Ministria duhet të sigurojë se në tërë Shtetin, nivelet e dioksidit të sulfurit, dioksidit të azotit, PM₁₀, PM_{2.5}, plumbit, benzenit dhe monoksidit të karbonit, nuk i tejkalojnë vlerat kufitare të përcaktuara në Shtojcën VI, nga data e përcaktuar.

2.Informatat dhe pragjet alarmuese për përqendrimet e ozonit dhe PM₁₀ në ajrin mjedisor dhe pragjet alarmuese për përqendrimet e dioksidit të sulfurit dhe dioksidit të azotit në ajrin mjedisor janë të përcaktuara në Shtojcën VIII.

Neni 14

Nivelet kritike

1. Ministria duhet të sigurojë përputhjen me nivelet kritike të përcaktuara në Shtojcën IX.

2.Aty ku matjet fikse janë i vetmi burim i

best environmental air quality, compatible with sustainable development.

Article 13

Limit values and alert thresholds for the protection of human health

1.The Ministry shall ensure that throughout the State, levels of sulphur dioxide, nitrogen dioxide, PM₁₀, PM_{2.5}, lead, benzene and carbon monoxide do not exceed the limit values specified in Appendix VI, from the date specified therein.

2.The information and alert thresholds for concentrations of ozone and PM₁₀ in environmental air and the alert thresholds for concentrations of sulphur dioxide and nitrogen dioxide in environmental air be those laid down in Appendix VIII.

Article 14

Critical levels

1.The Ministry shall ensure compliance with the critical levels specified in Appendix IX.

2. Where fixed measurements are the sole

razvojem.

Član 13

Granične vrednosti i alarmni pragovi za zaštitu ljudskog zdravlja

1. Ministarstvo treba da obezbedi da u celoj Državi, nivoi sumpor dioksida, azot dioksida, PM₁₀, PM_{2.5}, olova, benzena, uljen dioksida ne prekorači granične vrednosti određene u Dodatku VI, od navedenog datuma.

2.Informacije i alarmni pragovi za koncentracije ozona i PM₁₀ u vazduhu i alarmni pragovi za koncentracije su mpor dioksida i azot dioksida u okolnom vazduhu biće određeni u Dodatku VIII.

Član 14

Kritični nivoi

1. Ministarstvo treba da osigura uskladenost sa kritičnim nivoima određenih u Dodatku IX.

2. Tamo gde su fiksna merenja jedini izvor

informatave për vlerësimin e cilësisë së ajrit, numri i pikave për marrjen e mostrave nuk do të jetë më pak se numri minimal i përcaktuar në Shtojcën I, Tabela (b), e Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

3. Kur informacioni plotësohet nga matjet indikative apo modelimi, numri minimal i pikave për marrjen e mostrave mund të reduktohet deri në 50% për sa kohë që vlerësohet se përqendrimit e ndotësve përkatës mund të vendosen në pajtim me objektivat e cilësisë së të dhënave, të përcaktuara në Shtojcën III, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

Neni 15

Reduktimi i ekspozimit nga PM_{2.5} në nivel nacional i synuar për mbrojtjen e shëndetit të njeriut

1. Ministria ndërmerrë të gjitha masat nevojshme, pa u detyruar të bëjë shpenzime të tepruara, për të reduktuar ekspozimin në PM_{2.5}, me qëllim të arritjes së objektivit për reduktimin nacional nga ekspozimi siç përcaktohet në pikën 3, të Shtojcës X.

2. Ministria duhet të sigurojë që treguesi mesatar i ekspozimit për vitin 2018 i

source of information for assessing air quality, the number of sampling points shall not be less than the minimum number specified in Appendix I Table (b) of the Administrative Instruction on Air Monitoring.

3. Where that information is supplemented by indicative measurements or modeling, the minimum number of sampling points may be reduced by up to 50% so long as the assessed concentrations of the relevant pollutant can be established in accordance with the data quality objectives specified in Appendix III, of the Administrative Instruction on Air Monitoring.

Article 15

National PM_{2.5} exposure reduction target for the protection of human health

1. The Ministry shall take all necessary measures not entailing disproportionate costs to reduce exposure to PM_{2.5}, with a view to attaining the national exposure reduction target laid down in section 3, of Appendix X.

2. The Ministry shall ensure that the average exposure indicator for the year 2018

informacija za procenu kvaliteta vazduha, broj tačaka uzorkovanja neće biti manji od minimalnog broja određenog u Dodatku I tabela (b) Administrativnog uputstva za Monitorin Vazduha.

3. Kada se informacija dopunjuje indikativnim merenjima ili modeliranjem, minimalni broj tačaka uzorkovanja može se smanjiti do 50% za vreme procene koncentracije odgovarajućih zagađivača u skladu sa ciljevima kvaliteta podataka određenih u Dodatku III, Administrativnog uputstva za Monitorin Vazduha.

Član 15

Smanjenje izlaganja od PM_{2.5} na nacionalnom nivou u težnji zaštite ljudskog zdravlja

1. Ministarstvo će preduzeti sve potrebne mere da ne bude primoran na preterane troškove da bi smanjila izloženost PM_{2.5}, sa ciljem postizanja nacionalnog cilja smanjenja izlaganja kako je utvrđeno se određuje u tačku 3, Dodatka X.

2. Ministarstvo će obezbediti da prosečni pokazatelj izloženosti za 2018 godinu,

themeluar në pajtim me Seksionin 1, të Shtojcës X, nuk e tejkalon detyrimin e përqendrimit të ekspozimit të përcaktuar në pikën 5, të kësaj Shtojce.

3. Treguesi mesatar i ekspozimit për $PM_{2.5}$, vlerësohet në pajtim me pikën 1. të Shtojcës X.

4. Ministria siguron që distribuimi dhe numri i pikave për marrjen e mostrave mbi të cilin bazohet treguesi mesatar i ekspozimit për $PM_{2.5}$, pasqyron në mënyrë adekuate ekspozimin e popullsisë së përgjithshme. Numri i pikave për marrjen e mostrave duhet të jetë jo më pak se ajo e përcaktuar në pikën 2, të Shtojcës X.

Neni 16

Vlerat e synuara për arsen, kadmium, nikel, benzo (a) pyren dhe $PM_{2.5}$

1. Ministria ndëmerrë të gjitha masat e nevojshme, për të siguruar se përqendrimit e arsenit, kadmiumit, nikelit dhe benzo (a) pyrenit në ajrin mjedisor, të përdorura si një shënues për rrezikun kancerogjen të hidrokarbureve aromatike poli ciklike dhe $PM_{2.5}$, duke mos tejkaluar vlerat e synuara të përcaktuara në Shtojcën VII, dhe Shtojcën X.

established in accordance with Section 1, of Appendix X, does not exceed the exposure concentration obligation laid down in section 5 of that Appendix.

3. The average exposure indicator for $PM_{2.5}$ shall be assessed in accordance with section 1. of Appendix X.

4. The Ministry shall ensure that the distribution and the number of sampling points on which the average exposure indicator for $PM_{2.5}$ is based reflect the general population exposure adequately. The number of sampling points shall be no less than that determined by application of section 2, of Appendix X.

Article 16

Target values for arsenic, cadmium, nickel, benzo(a)pyrene and $PM_{2.5}$

1. The Ministry take all necessary measures to ensure that concentrations in environmental air of arsenic, cadmium, nickel, benzo(a)pyrene, used as a marker for the carcinogenic risk of polycyclic aromatic hydrocarbons, and $PM_{2.5}$ do not exceed the target values laid down in Appendix VII, and Appendix X.

osnovan u skladu sa Sekcijom 1, Dodatka X, ne prede obaveznu koncentraciju izloženosti određenog u tački 5 tog Dodatka.

3. Prosečni pokazatelj izloženosti za $PM_{2.5}$ procenit će se u skladu sa tačkom 1 Dodatka X.

4. Ministarstvo će obezbediti da distribucija i broj tačaka za uzorkovanje na kojima se bazira prosečni pokazatelj izloženosti za $PM_{2.5}$ odražava na adekvatan način izloženost opte populacije. Broj tačaka uzorkovanja ne treba biti manji od onog određenog u tački 2, Dodatka X.

Član 16

Ciljne vrednosti za arsen, kadmijum, nikal, benzol (a) piren i $PM_{2.5}$

1. Ministarstvo će preduzeti sve potrebne mere kako bi osigurala da koncentracije arsena, kadmijum, nikla, benzol (a) pirena u vazduhu, upotrebljenog kao označivača za kancerogenu opasnost policikličnih aromatičnih ugljovodonika i $PM_{2.5}$, ne prede ciljne vrednosti određenih u Dodatku VII, i Dodatku X.

2. Ministria përpilon listën e zonave dhe aglomerateve ku tejkalohe vlerat e synuara të përcaktuara në Shtojcën VII. Për zona dhe aglomerate të tilla, Ministria përcakton fushat e tejkalimit dhe burimet që i kontribuojnë atyre. Në zonat e përmendura, Ministria demonstroi aplikimin e të gjitha masave të nevojshme të drejtuara në mënyrë të veçantë në burimet e emisionit mbizotërues, që të arrihen vlerat e synuara. Në rastin e instalimeve industriale të përfshira në Udhëzimin Administrativ për burimet të palëvizshme dhe Direktivën 96/61/EC, kjo nënkupton se aplikimi i TMM siç përcaktohen me nenin 2(11) të kësaj Direktive.

Neni 17

Kërkesat në zonat dhe aglomeratat ku përqendrimet e ozonit tejkalojnë vlerat e synuara dhe objektivat afat-gjate

1. Ministria ndërmerr të gjitha masat e nevojshme, për të siguruar se janë arritur vlerat e synuara dhe objektivat afatgjate, të përcaktuara në Shtojcën IV, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

2. The Ministry draw up a list of the zones and agglomerations where the target values laid down in Appendix VII are exceeded. For such zones and agglomerations, the Ministry specify the areas of exceedance and the sources contributing thereto. In the areas concerned, the Ministry shall demonstrate the application of all necessary measures directed in particular at the predominant emission sources, to attain the target values. In the case of industrial installations covered by the Administrative Instruction on stationary Sources and Directive 96/61/EC this means the application of BAT as defined by article 2(11) of that Directive.

Article 17

Requirements in zones and agglomerations where ozone concentrations exceed that target values and long-term objectives

1. The Ministry take all necessary measures to ensure that the target values and long-term objectives laid down in Appendix IV, of the Administrative Instruction on Air Monitoring are attained.

2. Ministarstvo će pripremiti listu zona i aglomeracija gde se prekoračuju ciljne vrednosti utvrđene određene u Dodatku VII. Za takve zone i aglomeracije, Ministarstvo će odrediti oblasti prekoračenja i izvore koje njemu doprinose. U navedenim zonama, Ministarstvo će demonstrirati primenu svih potrebnih mera bez primoravanja na preterane troškove, usmerenih na poseban način na izvore dominantnih emisija kako bi se postigle ciljene vrednosti. U slučaju industrijskih instalacija obuhvaćene u Administrativno Uputstvo za stacionarne Izvore i Direktive 96/61/EC, ovo podrazumeva da aplikaciju NMT kako je utvrđeno u članu 2 (11) ove Direktive.

Član 17

Zahtevi u zonama i aglomeracijama u kojima koncentracije ozona prekoračuju ciljne vrednosti i dugoročne ciljeve

1. Ministarstvo će preduzeti sve potrebne mere da bi osigurala da su postignute ciljne vrednosti i dugoročni ciljevi određene u Dodatku IV, Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha.

2. Për zonat dhe aglomeratet në të cilat tejkalohejt një vlerë e synuar e ozonit, Ministria siguron që programi të jetë i përgatitur sipas nenit 6 të Direktivës 2001/81/EC dhe të zbatohet plani i cilësisë së ajrit, në mënyrë që të arrihen vlerat e synuara, nëse është e nevojshme, ruajtja aty ku nuk është e arritshme nëpërmjet masave pa u detyruar të bëhen shpenzime jo proporcionale.

3. Për zonat dhe aglomeratet në të cilat nivelet e ozonit në ajër mjedisor janë më të larta se objektivat afatgjate, por më të ulëta ose të barabarta me vlerat e synuara, Ministria përgatitë dhe zbaton masa kosto-efektive me qëllim të arritjes së objektivave afatgjate. Këto masa, së paku duhet të jenë në përputhje me të gjitha planet e cilësisë së ajrit, nga paragrafi 2. i këtij neni.

Neni 18

Kërkesat në zonat dhe aglomeratet ku përqendrimet e ozonit i përmbushin objektivat afatgjate

Në zonat dhe aglomeratet në të cilat nivelet e ozonit i përmbushin objektivat afatgjate, Ministria duhet, për aq sa faktorët lejojnë, të

2. For zones and agglomerations in which a target value for ozone is exceeded, the Ministry shall ensure that the programme prepared pursuant to article 6 of Directive 2001/81/EC and if appropriate, an air quality plan is implemented in order to attain the target values, save where not achievable through measures not entailing disproportionate costs.

3. For zones and agglomerations in which the levels of ozone in environmental air are higher than the long-term objectives but below, or equal to, the target values, the Ministry shall prepare and implement cost-effective measures with the aim of achieving the long-term objectives. Those measures shall, at least be consistent with all the air quality plans referred to in paragraph 2. of this article.

Article 18

Requirements in zones and agglomerations where ozone concentrations meet the long-term objectives

In zones and agglomerations in which ozone levels meet the long-term objectives, the Ministry shall, in so far as factors

2. Za zone i aglomeracije u kojima se prekoračuje ciljena vrednost ozona, Ministarstvo će obezbediti da se plan izradi prema članu 6 Direktive 2001/81/EC i da se primeni plan kvaliteta vazduha kako bi se postigle ciljene vrednosti, ako je to potrebno, čuvanje tamo gde to nije preko mera bez primoravanja na nesrazmernih troškova.

3. Za zone i aglomeracije u kojima su nivoi ozona u vazduhu viši od dugoročnih ciljeva, nego niži, ili jednaki sa ciljnim vrednostima, Ministarstvo će pripremiti i sprovesti troškovno-efikasne mere u cilju postizanja dugoročnih efekata. Ove mere, barem trebaju biti u skladu sa svim planovima kvaliteta vazduha iz stava 2. ovog člana.

Član 18

Zahtevi u zonama i aglomeracijama gde koncentracije ozona ispunjavaju dugoročne ciljeve

U zonama i aglomeracijama u kojima nivoi ozona ispunjavaju dugoročne ciljeve, Ministarstvo treba, onoliko koliko faktori

ruajë ato nivele nën objektivat afatgjata si dhe përmes masave të përshtatshme, ta ruajë cilësinë më të mirë të ajrit mjedisor në përputhje me zhvillimin e qëndrueshëm si dhe nivelin e lartë të mbrojtjes së shëndetit të njeriut dhe mjedisit, duke përfshirë natyrën ndërkufitare të ndotjes nga ozoni dhe kushtet meteorologjike.

Neni 19

Masat e nevojshme në rast të tejkalimit të pragut alarmues apo informimit

1. Kur tejkalohet pragu informimit apo çfarëd pragu alarmues i përcaktuar në Shtojcën VIII, Ministria ndërmerrë hapat e nevojshëm për të informuar publikun.

2. Ministria kohë pas kohe duhet ta informojë Komisionin Evropian, në lidhje me nivelet e regjistruara dhe kohëzgjatjen e periudhave gjatë së cilës tejkalohet pragu alarmues ose pragu informues.

including the transboundary nature of ozone pollution and meteorological conditions permit, maintain those levels below the long-term objectives and shall preserve through proportionate measures the best environmental air quality compatible with sustainable development and a high level of environmental and human health protection.

Article 19

Measures required in the event of information or alert thresholds being exceeded

1. Where the information threshold or any of the alert thresholds specified in Appendix VIII, is exceeded the Ministry shall take the necessary steps to inform the public.

2. The Ministry shall also inform the European Commission, on a provisional basis, information concerning the levels recorded and the duration of the periods during which the alert threshold or information threshold was exceeded.

dozvoljavaju održavati te nivoe pod dugoročnim ciljevima i putem pogodnih mera održavati najbolji kvalitet vazduha u skladu sa održivim razvojem kao i visokim nivom zaštite ljudskog zdravlja i životne sredine, uključujući i prekograničnu prirodu ozonskog zagađenja i meteorološke uslove.

Član 19

Mere potrebne u slučaju prekoračenja alarmnog praga ili informisanja

1. Kada se prekorači informacioni prag ili bilo koji alarmni prag određen u Dodatku VIII, Ministarstvo će preduzeti potrebne korake za informisanje javnosti.

2. Ministarstvo takođe povremeno treba da informiše Evropsku Komisiju, u vezi sa registrovanim nivoima i trajanjem perioda tokom kojeg se prekoračuje prag alarmiranja alarmni ili prag informisanja.

<p style="text-align: center;">Neni 20 Tejkalimet që i atribuohen hedhjes së rërës dhe kripës rrugëve gjatë dimrit si dhe burimeve natyrore</p>	<p style="text-align: center;">Article 20 Exceedances attributable to winter-sanding or salting of roads and natural sources</p>	<p style="text-align: center;">Član 20 Prekoračenja koja doprinose bacanju peska tokom zime ili posoljavanje puteva kao i prirodni izvori</p>
<p>1. Ministria përpilon informacionin për një vit të caktuar, për zonat dhe aglomeratet ku tejkalimet e vlerave kufitare për një ndotës të caktuar janë rezultat i burimeve natyrore. Ky informacion do të përfshijë përqendrimet, burimet dhe dëshmitë për të treguar se tejkalimet janë rezultat i burimeve natyrore.</p> <p>2. Ministria cakton zonat apo aglomeratet, në të cilat tejkalohen vlerat kufitare për PM₁₀ në ajër të mjedisit për shkak të ri-pezuimit të grimcave në rrugë pas hedhjes së rërës ose kripës gjatë sezonit dimëror. Për këto zona, Ministria duhet të përpilon informata duke përfshirë përqendrime dhe burime si dhe dëshmi se tejkalimet janë për shkak të grimcave të ri-pezuara dhe masat e arsyeshme janë marrë për të ulur përqendrimet.</p>	<p>1. The Ministry compile information, for a given year, of zones and agglomerations where exceedances of limit values for a given pollutant are attributable to natural sources. This information will include concentrations and sources and the evidence demonstrating that the exceedances are attributable to natural sources.</p> <p>2. The Ministry designate zones or agglomerations within which limit values for PM₁₀ are exceeded in environmental air due to the re-suspension of particulates following winter-sanding or -salting of roads. For these zones the Ministry shall compile information including concentrations and sources and the evidence that the exceedances are due to re-suspended particulates and that reasonable measures have been taken to lower the concentrations.</p>	<p>1. Ministarstvo treba da priremi informaciju za datu godinu, za zone i aglomeracije gde prekoračenje graničnih vrednosti jednog određenog zagađivača su rezultat prirodnih izvora. Ova informacija će uključiti koncentracije, izvore i dokaze da bi pokazale da su prekoračenja rezultat prirodnih izvora.</p> <p>2. Ministarstvo određuje aglomeracije u kojima se prekoračuje granična vrednost za PM₁₀ u vazduhu zbog ponovnog odlaganja čestica nakon bacanja peska u toku zime ili posoljavanja puteva. Za ove zone, Ministarstvo treba da izradi informacije uključujući koncentracije i izvore kao i dokaze da su prekoračenja uzrok ponovog odlaganja čestica i preduzete su razumne mere za smanjenje koncentracije.</p>

**KREU V
PLANET**

**Neni 21
Planet e cilësisë së ajrit**

1. Në zonat e caktuara ose aglomeratet, kur nivelet e ndotësve në ajrin mjedisor tejkalojnë çdo vlerë kufitare ose vlerë të synuar, Ministria siguron që planet e cilësisë së ajrit të jenë përcaktuar për ato zona dhe aglomerate, në mënyrë që të arrijë vlerën kufitare ose vlerat e synuara të përcaktuara në Shtojcën VI, VII dhe IX, të këtij Udhëzimi Administrativ dhe Shtojcën IV, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

2. Planet e cilësisë së ajrit duhet të përfshijnë të paktën informacionin e caktuar në Shtojcën XI, dhe mund të përfshijë masat sipas nenit 22. Planet e cilësisë së ajrit do të hartohen në përputhje me nenet 30, 31 dhe 32 të Ligjit për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja. Planet e cilësisë së ajrit mund të përfshijnë masat specifike me qëllim të mbrojtjes së grupeve të ndjeshme të popullsisë, duke përfshirë edhe fëmijët.

**CHAPTER V
PLANS**

**Article 21
Air quality plans**

1. Where in given zones or agglomerations, the levels of pollutants in environmental air exceed any limit value or target value, the Ministry ensure that air quality plans are established for those zones and agglomerations in order to achieve the related limit value or target values specified in Appendix VI, Appendix VII and Appendix IX of this Administrative Instruction and Appendix IV of the Administrative Instruction on Air Monitoring.

2. The air quality plans shall incorporate at least the information listed in Appendix XI, and may include measures pursuant to Article 22. The air quality plans will be drawn up in accordance with articles 30, 31 and 32 of the Law on Air Protection from Pollution. The air quality plans may additionally include specific measures aiming at the protection of sensitive population groups, including children.

**POGLAVLJE V
PLANOVI**

**Član 21
Planovi kvaliteta vazduha**

1. Kada u određenim zonama ili aglomeracijama, nivoi zagađivača u ambijetalnom vazduhu prekoračuju svaku graničnu ili ciljnu vrednost, Ministarstvo mora da obezbedi utvrđivanje planova kvaliteta vazduha za te zone ili aglomeracije, da bi se dostigla granična vrednost ili ciljne vrednosti određenih u Dodatku VI, VII i XI ovog Administrativnog uputstva i Dodatak IV Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha.

2. Planovi kvaliteta vazduha treba da obuhvate najmanje informaciju utvrđenu u Dodatku XI. i mogu da obuhvate mere iz clana 22. Planovi kvaliteta vazduha izradice se u skladu clana 30, 31 i 32 Zakona o Zastiti Vazduha od Zagadenja. Planovi kvaliteta vazduha mogu da obuhvate specifične mere u cilju zaštite osetljivih grupa stanovništva, uključujući i decu.

3. Në rastet kur planet e cilësisë së ajrit përgatiten, zbatohen në lidhje me disa ndotës, Ministria kur është e nevojshme përgatitë dhe zbaton planet e integruara të cilësisë së ajrit, duke përfshirë të gjithë ndotësit relevantë.

4. Ministria i përgatitë planet të cilat duhet të jenë në dispozicion, jo më vonë se dy vjet, pas përfundimit të vitit kur vërehet tejkalimi i parë.

5. Ministria siguron deri në masën e mundshme, të përputhshmërisë me planet e tjera të kërkuara sipas Direktivës 2001/80/EC, Direktivën 2001/81/EC dhe Direktivën 2002/49/EC, në mënyrë që të arrijë objektivat e duhura mjedisore.

Neni 22
Planet e veprimt afatshkurtër

1. Kur në një zonë të caktuar ose aglomerat, ekziston rreziku që nivelet e ndotësve do të tejkalojnë një apo më shumë nga pragjet alarmuese të përcaktuara në Shtojcën VIII, Ministria duhet të hartojë plane të veprimt duke treguar masat që do të ndërmerren në afat të shkurtër në mënyrë që të zvogëlohet rreziku ose kohëzgjatja e një tejkalimi të

3. Where air quality plans prepared, implemented in respect of several pollutants, the Ministry where appropriate, prepare and implement integrated air quality plans covering all pollutants concerned.

4. The Ministry shall make the plans available no later than two years after the end of the year the first exceedance was observed.

5. The Ministry shall to the extent feasible, ensure consistency with other plans required under Directive 2001/80/EC, Directive 2001/81/EC or Directive 2002/49/EC, in order to achieve the relevant environmental objectives.

Article 22
Short-term action plans

1. Where in a given zone or agglomeration, there is a risk that the levels of pollutants will exceed one or more of the alert thresholds specified in Appendix VIII, the Ministry shall draw up action plans indicating the measures to be taken in the short term in order to reduce the risk or duration of such an exceedance. This plan

3. U slučajevima kada se planovi kvaliteta vazduha pripremiti, primenjivati u vezi sa nekoliko zagađivača, Ministarstvo ce kada je to potrebno pripremiti i sprovesti itegrisane planove kvaliteta vazduha, uključujući sve navedene zagađivače.

4. Ministarstvo će priprema planove najkasnije u roku od dve godine posle kraja godine kada se primeti prvo prekoračenje.

5. Ministarstvo treba, da u mogućoj meri obezbediti usklađenost drugih planova prema Direktivi 2001/80/EC, Direktivi 2001/81/EC i Direktivi 2002/49/EC, kako bi se postigli potrebne objektivne životne sredine.

Član 22
Kratkoročni planovi delovanja

1. Kada u jednoj određenoj zoni ili aglomeraciji postoji opasnost da nivoi zagađivača prelaze jedan ili više alarmnih pragova specifikovanih u Dodatku VIII, Ministarstvo će izraditi akcione planove ukazujući na mere koje će se preduzeti u kratkom vremenskom roku u cilju smanjenja rizika ili vreme trajanja takvog

tillë. Ky plan duhet të jetë në përputhje me nenin 24 të Ligjit mbi Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja.

2. Kur ekziston rreziku se do të tejkalohet pragu alarmues për ozonin, Ministria harton planin e veprimit afatshkurtër, ku sipas opinionit të saj ka potencial për të zvogëluar rrezikun dhe kohëzgjatjen ose nivelin e një tejkalimi të tillë, duke pasur parasysh kushtet nacionale gjeografike, meteorologjike dhe ekonomike.

3. Kur në një zonë ose aglomerat të caktuar ekziston rreziku se do të tejkalohet një ose më shumë nga vlerat kufitare apo vlerat e synuara të përcaktuara në Shtojcën VI, VII dhe IX, të këtij Udhëzimi Administrativ dhe Shtojcën IV, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit, Ministria harton planet e veprimit afatshkurtër.

4. Planet e veprimit afatshkurtër të përmendur në paragrafët 1. 2. dhe 3. varesisht sipas rastit individual, siguron masa efektive të kontrollit të pezullimit të aktiviteteve që kontribuojnë në rrezikun për tejkalimin e vlerave kufitare përkatëse ose vlerave të synuara apo kur tejkalohet pragu i alarmit.

5. Planet e veprimit përfshijnë masat në

will be in accordance with article 24 of the Law on Air Protection from Pollution.

2. However where there is a risk that the alert threshold for ozone will be exceeded, the Ministry draw up such short-term action plans when in its opinion there is a significant potential, taking into account national geographical, meteorological and economic conditions, to reduce the risk, duration or severity of such an exceedance.

3. Where in a given zone or agglomeration, there is a risk that one or more of the limit values or target values specified in Appendix VI, Appendix VII and Appendix IX of this Administrative Instruction and Appendix IV of the Administrative Instruction on Air Monitoring will be exceeded, the Ministry draw up short-term action plans.

4. The short-term action plans referred to in paragraphs 1. 2 and 3. depending on the individual case, provide for effective measures to control suspend activities that contribute to the risk of the respective limit values or target values or alert threshold being exceeded.

5. Action plans include measures in relation

prekoračenja. Ovaj plan treba da se uskladi sa članom 24 Zakona o Zaštiti Vazduha od Zagađenja.

2. Posebno kada postoji opasnost da će se preći alarmni prag za ozon, Ministarstvo će izraditi poseban kratkoročni akcioni plan, kada se prema njenom mišljenju ima potencial za smanjenje opasnosti i trajanja, ili nivo takvog prekoračenja imajuć u obzir nacionalne, geografske, meteorološke i ekonomske uslove.

3. Kada u određenoj zoni ili aglomeraciji postoji opasnost da će se prekoračiti jedna ili više graničnih ili ciljnih vrednosti određenih u Dodatku VI Administrativnog uputstva za Monitoring Vazduha, Ministarstvo izradiće kratkoročne akcione planove.

4. Kratkoročni akcioni planovi navedenih u stavu 1, 2. i 3. izradice se prema pojedinačnom slučaju, da pruži efikasne mere za kontrolu i da obustavi aktivnosti koje doprinose riziku relevantnih graničnih vrednosti ili ciljnih vrednosti ili kada se prekorači alarmni prag.

5. Akcioni planovi obuhvate mere u vezi sa

lidhje me qarkullimin e automjeteve motorike, punëve ndërtimore, përdorimin e impianteve ose produkteve industriale dhe ngrohje shtëpiake. Veprimet specifike me qëllim të mbrojtjes së grupeve të ndjeshme të popullsisë, duke përfshirë edhe fëmijët, merren parasysh në kuadër të këtyre planeve.

6. Rezultatet e kërkimeve mbi realizueshmërinë dhe përmbajtjen e planeve të veçanta të veprimit afatshkurtër, si dhe informatat për zbatimin e këtyre planeve, Ministria i vë në dispozicion të publikut dhe të organizatave relevante të tilla, si organizatat mjedisore, organizatat e konsumatorëve, organizatat që përfaqësojnë interesat e grupeve të ndjeshme të popullsisë dhe organet tjera relevante të kujdesit shëndetësor.

Neni 23

Ndotja ndërkufitare e ajrit

1. Në rastet kur tejkalohej ndonjë prag alarmues, vlerë kufitare, vlerë e synuar ose objektiv afatgjatë për shkak të transportit të rëndësishëm ndërkufitar të ndotësve të ajrit ose substancave ozon holluese të tyre, Ministria bashkëpunon me ndonjë vend tjetër ndërkufitar, kur është e nevojshme.

to motor-vehicle traffic, construction works, and the use of industrial plants or products and domestic heating. Specific actions aiming at the protection of sensitive population groups, including children, also will be considered in the framework of those plans.

6. The Ministry make available to the public and to appropriate organisations such as environmental organisations, consumer organisations, organisations representing the interests of sensitive population groups and other relevant health-care bodies both the results of their investigations on the feasibility and the content of specific short-term action plans as well as information on the implementation of these plans.

Article 23

Transboundary air pollution

1. Where any alert threshold, limit value, target value or long-term objective is exceeded due to significant transboundary transport of air pollutants or their precursors, the Ministry co-operate with any other country concerned.

saobraćajem motornih vozila, izgradnjom, korišćenjem postrojenja ili industrijskih proizvoda i zagrevanjem domaćinstva. Specifična delatnost u cilju zaštite osetljivih grupa stanovništva, uključujući i decu uzimaju se u obzir u okviru ovih planova.

6. Ministarstvo će staviti na raspolaganje javnosti i relevantnih organizacija takvih kao što su organizacije za zaštitu životne sredine, organizacije potrošača, organizacije koje zastupaju interese osetljivih grupa stanovništva i druge relevantne zdravstvene organe zaštite, rezultate njihovog istraživanja o realizaciji i sadržaju posebnih kratkoročnih akcionih planova, kao i informacije o sprovođenju tih planova.

Član 23

Prekogranično zagađenje vazduha

1. U slučajevima prekoračenja nekog alarmnog praga, granične vrednosti, ciljne vrednosti ili dugoročnog cilja zbog značajnog prekograničnog transporta zagađivača vazduha ili supstanci koji razređuju ozon, Ministarstvo saraduje sa nekom drugom zemljom.

2. Ministria përgatitë dhe zbaton planet e përbashkëta për cilësinë e ajrit siç parashihet në nenin 21, të këtij Udhëzimi Administrativ ose me planet e përbashkëta të veprimit afatshkurtër siç parashihet në nenin 22, të këtij Udhëzimi Administrativ që përfshijnë zonat fqinje të vendeve të tjera.

3. Ministria ju siguron të gjitha informatat e duhura vendeve tjera që kanë zhvilluar plane veprimi afatshkurtër në zonat fqinje.

4. Kur tejkalohet pragu i informimit ose prajet alarmuese në zonat apo aglomeratat në afërsi të kufijve shtetëror, Ministria siguron informata sa më shpejt të jetë e mundur për ndonjë vend fqinj që ndërlidhet me to. Ky informacion duhet të jetë në dispozicion për publikun.

KREU VI INFORMIMI DHE RAPORTIMI

Neni 24 Informimi i publikut

1. Ministria informon me kohë publikun dhe organizatat relevante të tilla si organizatat mjedisore, organizatat e konsumatorëve,

2. The Ministry prepare and implement joint air quality plans as described in article 21, of this Administrative Instruction and/or joint short-term action plans as described in article 22, of this Administrative Instruction covering neighbouring zones in other countries.

3. The Ministry provide all appropriate information to other countries that have developed short-term action plans in neighbouring zones.

4. Where the information threshold or alert thresholds are exceeded in zones or agglomerations close to national borders, the Ministry to provide information as soon as possible to any neighbouring country concerned. That information shall be made available to the public.

CHAPTER VI INFORMATION AND REPORTING

Article 24 Public information

1. The Ministry ensure that the public as well as appropriate organisations such as environmental organisations, consumer

2. Ministarstvo ce pripremi i sprovodi zajedničke planove za kvalitet vazduha kako se predviđa u članu 21 ovog Administrativnog uputstva ili zajedničkim akcionim planovima kako se predviđa u članu 22, ovog Administrativnog uputstva koji obuhvata susedne zone drugih zemalja.

3. Ministarstvo osigura sve potrebne informacije za druge zemlje koje su razvile kratkočne akcione planove u susednim zonama.

4. Kada se prekorači prag informisanja ili alarmni pragovi u zonama ili aglomeracijama u blizini državnih granica, Ministarstvo će da osigura pravo vremene informacije za neku susednu državu na koju se odnosi. Ova informacija treba da bude dostupna javnosti.

POGLAVLJE VI INFORMISANJE I IZVEŠTAVANJE

Član 24 Informisanje javnosti

1. Ministarstvo treba da informiše na vreme i u javnost i takve relevantne organizacije kao organizacije za životnu sredinu,

<p>organizatat që përfaqësojnë interesat e popullsisë të ndjeshme dhe organet e tjera relevante të kujdesit shëndetësor, rreth çështjeve si vijon:</p> <p>1.1. Cilësinë e ajrit mjedisor në përputhje me Shtojcën XII të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>1.2. Planet e cilësisë së ajrit siç parashihet në nenet 17, 21 dhe 22, të këtij Udhëzimi Administrativ.</p> <p>2. Informatat e dhëna në paragrafët 1 dhe 2. janë në dispozicion falas përmes çfarëdo mediumi qoftë me qasje të lehtë, duke përfshirë edhe internetin, dhe do të marrë parasysh dispozitat e përcaktuara në Direktivën 2007/2/EC.</p> <p>3. Ministria i vë në dispozicion të publikut raportet vjetore lidhur me të gjithë ndotësit të përfshirë në këtë Udhëzim Administrativ dhe Udhëzimin Administrativ për Monitorimin e Ajrit. Këto raporte do të përmbledhin nivelet që tejkalojnë vlerat kufitare, vlerat e synuara, objektivat afatgjata, pragjet e informimit dhe pragjet alarmuese për periudhat përkatëse të përafërta.</p>	<p>organisations, organisations representing the interests of sensitive populations and other relevant health-care bodies are informed, adequately and in good time, of the following:</p> <p>1.1. Environmental air quality in accordance with Appendix XII of this Administrative Instruction;</p> <p>1.2. Air quality plans as provided for in articles 17, 21 and 22 of this Administrative Instruction.</p> <p>2. The information provided for in paragraphs 1 and 2. be made available free of charge by means of any easily accessible media including the internet, and shall take into account the provisions laid down in Directive 2007/2/EC.</p> <p>3. The Ministry make available to the public annual reports for all pollutants covered by this Administrative Instruction and the Administrative Instruction on Air Monitoring. Those reports shall summarise the levels exceeding limit values, target values, long-term objectives, information thresholds and alert thresholds for the relevant averaging periods.</p>	<p>organizacije potrošaca, organizacije koje predstavljaju interese osetljivih zajednica i druge relevantne zdravstvene organe u vezi pitanja kao:</p> <p>1.1. Kvalitet vazduha u životne sredini u skladu sa Dodatkom XII Administrativnog Uputstva;</p> <p>1.2. Planovi kvaleteta vazduha kao što je predviđeno u članovima 17, 21 i 22 ovog Administrativnog Uputstva.</p> <p>2. Date informacije u stavu 1 i 2. biće raspoloaganju bezplatno dostupne preko svakog, medija bilo lakim pristupom, ubuhvatiši i internet.uzimajući u obzir utvrđene odredbe u Direktivi 2007/2/EC.</p> <p>3. Ministarstvo staviće u raspoloaganju javnosti godišnje izveštaje za sve zagađivače spomenutim u ovome Administrativnom Uputstvu i Administrativnom Uputstvu za Monitoring Vazduha. Ovi izveštaji obuhvaćaju i nivoe koji prekoračuju granične vrednosti, stremljene vrednosti, dugoročne ciljeve, pragove informisanja i alarmantne pragove za određene približne</p>
---	---	--

4. Ky informacion do të kombinohet me një vlerësim të përmbledhur të efekteve të atyre tejkalimeve. Raporti mund të përfshijë informacione të mëtejshme dhe vlerësime në mbrojtjen e pyjeve si dhe informata rreth ndotësve të tjerë për të cilët dispozitat e monitorimit janë të përcaktuara në këtë Udhëzim Administrativ, Udhëzimin Administrativ për Monitorimin e Ajrit dhe me Ligjin për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja.

Neni 25
Transmetimi i informatave dhe raportimi

1. Ministria duhet të këmbëjë informata me organizatat ndërkombëtare dhe vendet tjera, për cilësinë e ajrit në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare.

2. Ministria duhet ta raportojë për cilësinë e ajrit në përputhje me dispozitat e kërkuara nga Komisioni Evropian në pajtim me Direktivat 2004/107/EC dhe 2008/50/EC, dhe të ketë në dispozicion informata mbi cilësinë e ajrit mjedisor brenda afatit të kërkuar kohor. Kjo informatë do të jetë në dispozicion jo më vonë se nëntë (9) muaj

4. That information shall be combined with a summary assessment of the effects of those exceedances. The report may include, where appropriate, further information and assessments on forest protection as well as information on other pollutants for which monitoring provisions are specified in this Administrative Instruction the Administrative Instruction on Air Monitoring and the Law on Air Protection from Pollution.

Article 25
Transmission of information and reporting

1. The Ministry shall exchange information on air quality with international organisations and other countries in accordance with international agreements.

2. The Ministry shall comply with the air quality reporting provisions required by the European Commission pursuant to Directives 2008/50/EC and 2004/107/EC and make available information on environmental air quality within the required timescale. This shall include the following, which will be made available no

periode.

4. Ova informacija kombinirat će se sa prikupljenih procena efekata tih prekuračenja. Izveštaj može obuhvatiti, kada je prikladan, više informacija i procene za zaštitu šuma, kao i informacije za druge zagađivače za koje odredbe monitoringa su specifikovane u ovome Administrativnom Uputstvu, Administrativno Uputstvo za Monitoring Vazduha i sa Zakonom za Zaštitu Vazduha od Zagađenja.

Član 25
Transmetiranje informacija i izveštavanje

1. Ministarstvo razmeniće informacije za kvalitet vazduha sa međunarodnim organizacijama i drugim zemljama u skladu sa međunarodnim dogovorom.

2. Ministarstvo treba izvestiti o kvalitetu vazduha u skladu sa zatraženim odredbama od Evropske Komisije u skladu sa Direktivama 2004/107/EC i 2008/50/EC i da raspolaže informacije o kvalitetu vazduha unutar zatraženog vremenskog roka. Ova informacija biće na raspolaganju ne kasnije od devet (9) meseci posle

<p>pas përfundimit të çdo viti dhe përmban:</p> <p>2.1. ndryshimet e bëra në atë vit në listë dhe caktimin e kufijve të zonave dhe aglomerateve të përcaktuara në nenin 4 të këtij Udhëzimi Administrativ;</p> <p>2.2. listën e zonave dhe aglomerateve në të cilën, nivelet e një apo më shumë ndotësve, janë më të larta se vlerat kufitare, vlerat e synuara ose nivelet kritike të përcaktuara në Shtojcën VI, Shtojcën VII dhe IX, të këtij Udhëzimi Administrativ dhe Shtojca IV, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit;</p> <p>2.3. për zonat e përmendura në paragrafin 2. të këtij Udhëzimi Administrativ, nivelet e vlerësuara dhe nëse është e rëndësishme, datat dhe periudhat kur vërehen nivelet të tilla;</p> <p>2.4. nëse është e nevojshme, për zonat e përmendura në paragrafin 2. të këtij Udhëzimi Administrativ, një vlerësim i kontributeve nga burimet natyrore dhe rripesullimi i grimcave pas hedhjes së rërës gjatë dimrit ose hedhjes së kripës në rrugë për nivelet e vlerësuara, siç përcaktohet</p>	<p>later than nine months after the end of each year:</p> <p>2.1. the changes made in that year to the list and delimitations of zones and agglomerations established in article 4 of this Administrative Instruction;</p> <p>2.2. the list of zones and agglomerations in which the levels of one or more pollutants are higher than the limit values, target values or critical levels specified in Appendix VI, Appendix VII and Appendix IX of this Administrative Instruction and Appendix IV of the Administrative Instruction on Air Monitoring;</p> <p>2.3. for the zones referred to in paragraph 2. of this Administrative Instruction, levels assessed and if relevant, the dates and periods when such levels were observed;</p> <p>2.4. if appropriate, for the zones referred to in paragraph 2. of this Administrative Instruction an assessment on contributions from natural sources and re-suspension of particulates following winter-sanding or -salting of roads to the levels assessed, as described in article</p>	<p>zaršetka svake godine i obuhvatiče:</p> <p>2.1. učinjene promene u toj godini u listi i određivanje granica zona određenih aglomerata u članu 4 ovoga Administrativnog Uputstva;</p> <p>2.2. lista zana i aglomerata na kojima nivoi jedan ili više zagađivača su viši od graničnih vrednosti, stremljenih vrednosti ili kritičnih vrednosti specifikovane u Dodatku VI, Dodatku VII i Dodatku IX ovoga Administrativnog Uputstva i Dodatku IV Administrativnog Uputstva za Monitoring Vazduha;</p> <p>2.3. za navedene zone u stavu 2. ovoga Administrativnog Uputstva, procenjenih nivoa i ako je to značajno, datime i periode kada se primećuju takvi nivoi;</p> <p>2.4. Ako je prikladno, za navedene zone u stavu 2. ovoga Administrativnog Uputstva, jedna procena doprinosi iz prirodnih izvora i re-suspenzija čestica posle bacanja peska tokom zime ili bacanja soli na putevimaza procenjene nivoe, kao što je određeno u članu 20,</p>
--	---	--

<p>në nenin 20, të këtij Udhëzimi Administrativ.</p> <p>Neni 26 Hyrja në fuqi</p> <p>Ky Udhëzim Administrativ hyn në fuqi ditën e nënshkrimit nga Kryeministri i Republikës së Kosovës.</p> <p>Hashim THAÇI</p> <hr/> <p>Kryeministër i Republikës së Kosovës</p> <p>01.08.2011</p>	<p>20, of this Administrative Instruction.</p> <p>Article 26 Entry into force</p> <p>This Administrative Instruction come into force in the day endorsed by the Prime Minister of the Republic of Kosovo.</p> <p>Hashim THAÇI</p> <hr/> <p>Prime Minister of the Republic of Kosova</p> <p>01.08.2011</p>	<p>ovoga Administrativnog Uputstva.</p> <p>Član 26 Stupanje na snagu</p> <p>Ovo Administrativno Uputstvo stupa na snazi danom potpisanja od Premijera Republike Kosova.</p> <p>Hashim THAÇI</p> <hr/> <p>Premijer Republike Kosova</p> <p>01.08.2011</p>
--	--	---

Shtojca I

Lista e zonave dhe aglomerateve

Zona apo aglomerati RKS0001 Prishtina

Përshkrimi: Zona e Komunës së Prishtinës. (Kërkon kufij të përcaktuar, në mënyrë ideale nga GIS)

Zona RKS0002 Kryesisht në Kosovë

Përshkrimi: Pjesa tjetër e shtetit duke përfshirë Zonën RKS0001

Shtojca II

Pragjet e ulëta dhe të larta të vlerësimit për arsen, kadmium, nikel dhe benzol (a) piren

	Arsen	Kadmium	Nikel	Benzo(a)piren
Pragu i lartë i vlerësimit në përqindje të vlerës së synuar	60 % (3.6 ng/m ³)	60 % (3 ng/m ³)	70 % (14 ng/m ³)	60 % (0.6 ng/m ³)
Pragu i ulët i vlerësimit në përqindje të vlerës së synuar	40 % (2.4 ng/m ³)	40 % (2 ng/m ³)	50 % (10 ng/m ³)	40 % (0.4 ng/m ³)

Shtojca III

Objektivat e cilësisë së të dhënave për arsen, kadmium, nikel, merkur, hidrokarbure aromatike poli ciklike

1. Objektivat e cilësisë së të dhënave

	Benzo(a)pireni	Arsen, kadmium dhe nikel	Hidrokarbure aromatike poli ciklike përveç benzo(a)pireni, Merkur i gazit total	Depozitim i total
- Pasiguria				
Matjet indikativ dhe fikse	50%	40%	50%	70%
Modelimi	60%	60%	60%	60%
- Marrja e të dhënave minimale	90%	90%	90%	90%
- Koha minimale e mbulimit	33%	50%		
Matjet fikse	14%	14%	14%	33%
Matjet indikativ*				

Matjet indikativ, duke qenë matje që kryhen në rregull të reduktuar, por që plotësojnë objektivat tjera të cilësisë së të dhënave.

Pasiguria (e shprehur në një nivel të besueshmërisë prej 95%) e metodave të përdorura për vlerësimin e përqendrimeve të ajrit mjedisor do të vlerësohet në pajtim me parimet e Udhëzuesit CEN për shprehjen e pasigurisë në matje (ENV 13005-1999), metodologjia e ISO 5725:1994, dhe udhëzimet e ofruara në Raportin CEN, 'Cilësia e ajrit - qasja për vlerësimin e pasigurisë për referencë të metodave të matjes së ajrit mjedisor' (CR 14377:2002 E).

Përqindjet e pasigurisë janë dhënë për matje të veçanta, të cilat janë mesatarisht rreth kohës së marrjes së mostrave tipike për një interval të besueshmërisë prej 95%.

Pasiguria e matjeve duhet të interpretohet si e zbatueshme në rangun e vlerës së përshtatshme të synuar. Matjet fikse dhe indikativ duhet të shpërndahen në mënyrë të barabartë gjatë vitit që të shmanget devijimi i rezultateve.

Kërkesat për marrjen minimale të të dhënave dhe të kohës së raportimit nuk përfshijnë humbjet e të dhënave për shkak të kalibrimit të rregullt ose mirëmbajtjes normale të instrumenteve. Marrja e mostrave njëzetekatërorëshe është e nevojshme për matjen e benzo (a) pyrene dhe hidrokarbure të tjera aromatike poli ciklike.

Mostrat individuale të marra me kujdes gjatë një periudhe deri në një muaj mund të kombinohen dhe analizohen si një mostër e përbërë me kusht që metoda të sigurojë se mostrat janë të qëndrueshme për këtë periudhë. Benzo (b) fluoranthene, benzo (j) fluoranthene, benzo (k) fluroanthene mund të jetë e vështirë për t'i zgjidhur në mënyrë analitike. Në raste të tilla mund të raportohen si shuma. Marrja e mostrave njëzetekatërorëshe është gjithashtu e këshillueshme për matjen e përqendrimeve të arsenit, kadmiumit dhe nikelit.

Marrja e mostrave duhet të bëhet në mënyrë të barabartë gjatë ditëve të javës dhe të vitit. Për matjen mujore apo javore të normave të depozitimit, rekomandohen mostrat gjatë gjithë vitit.

Vetëm marrja e mostrave të lagëta mund të përdoret në vend të marrjes së mostrave në masë, në qoftë se mund të demonstrohet se dallimi në mes tyre është brenda 10%. Normat e depozitimit në përgjithësi duhet të jepen si $\mu\text{g}/\text{m}^2$ në ditë.

Koha minimale e mbulimit më të ulët sesa paraqitet në tabelë, mund të aplikohet, por jo më pak se 14% për matjet fikse dhe 6% për matje indikativ, me kusht që të mund të demonstrohet se 95%, e pasigurisë për mesatare vjetore e llogaritur nga objektivat e cilësisë së të dhënave në tabelë sipas ISO 11222:2002 - duhet të përmbushet "Përcaktimi i pasigurisë i mesatares kohore për matje të cilësisë së ajrit".

2. Kërkesat për modele të cilësisë së ajrit

Kur shfrytëzohet një model i cilësisë së ajrit për vlerësim, duhet të përpilohen referencat për përshkrimet e modelit dhe informacionit rreth pasigurisë. Pasiguria për modelim është përcaktuar si devijim maksimal i niveleve të matura dhe të kalkuluar gjatë një viti të plotë, pa marrë parasysh kohën e ngjarjeve.

3. Kërkesat për teknikat e vlerësimit objektiv

Kur përdoren teknikat e vlerësimit objektiv, pasiguria nuk duhet të kalojë 100%.

4. Standardizimi

Për substancat që do të analizohen në fraksionin PM_{10} , vëllimi i marrjes së mostrave i referohet kushteve të mjedisit.

Shtojca IV

Kriteret për përcaktimin e numrit të pikave të marrjes së mostrave për matjet fikse për përqendrimet e arsenit, kadmiumit, nikelit dhe benzo (a) pyrenit në ajrin mjedisor

Numri minimal i pikave për marrjen e mostrave për matje fikse për të vlerësuar pajtueshmërinë me vlerat e synuara për mbrojtjen e shëndetit të njeriut në zonat dhe aglomeratet ku matja fikse është i vetmi burim i informacionit.

1. Burimet difuzeve

Popullimi i aglomeratit ose zonës (mijëra)	Nëse përqendrimet maksimale tejkalojnë pragun e lartë të vlerësimit*		Nëse përqendrimet maksimale janë ndërmjet pragjeve të ulëta dhe të larta të vlerësimit	
	As, Cd, Ni	B(a)P	As, Cd, Ni	B(a)P
0-749	1	1	1	1
750 – 1999	2	2	1	1
2000 – 3749	2	3	1	1
3750 - 4749	3	4	2	2
4750 - 5999	4	5	2	2
> 6 000	5	5	2	2

* Të përfshihet së paku një stacion me prapavijë urbane dhe për benzol (a) pyrene, po ashtu një stacion me orientim trafiku me kusht që të mos rritet numri i pikave të marrjes së mostrave.

2. Vendburimet

Për vlerësimin e ndotjes në afërsi të vendburimeve, numri i pikave për marrjen e mostrave për matje fikse, duhet të përcaktohet duke marrë parasysh densitetin e emisionit, modelet e mundshme të shpërndarjes së ndotjes së ajrit mjedisor dhe ekspozimit të mundshëm të popullsisë.

Pikat e marrjes së mostrave duhet të vendosen ashtu që aplikimi i teknologjisë më të mirë të mundshme (TMM), e përcaktuar në Ligjin për PKIN.

Shtojca V

Metodat e referencës për vlerësimin e arsenit, kadmiumit, nikelit, zhivës, hidrokarbureve aromatike poli ciklike dhe llojit PM_{2.5}.

1. Metoda referuese për marrjen e mostrave dhe matjen e arsenit, kadmiumit dhe nikelit në ajrin mjedisor

Metoda e referencës për marrjen e mostrave të kadmiumit, arsenit dhe nikelit është e përshkruar në EN 12341:1999 "Përcaktimi i cilësisë së ajrit i fraksionit të materies së pezulluar grimcë PM₁₀". Metoda e referencës për matjen e arsenit, kadmiumit dhe nikelit është e përshkruar në EN 14902:2005 "Metoda standarde për matjen e Pb / Cd / As / Ni në fraksionin e materies së pezulluar grimcë PM₁₀".

2. Metoda e referencës për marrjen e mostrave dhe analizat e hidrokarbureve aromatike poli ciklike në ajrin mjedisor

Metoda e referencës për marrjen e mostrave të benzo (a) pyrene është e përshkruar në EN 12341:1999 "Përcaktimi i cilësisë së ajrit i fraksionit të materies së pezulluar grimcë PM₁₀". Metoda e referencës për matjen e benzo (a) pyrene është e përshkruar në EN 15549:2008 "Metoda standarde e cilësisë së ajrit për matjen e përqendrimit të benzo (a) pyrene në ajrin e ambientit.

3. Metoda e referencës për marrjen e mostrave dhe analizat e zhivës në ajrin mjedisor

Metoda referuese për matjen e përqendrimeve të zhivës total të gaztë në ajër mjedisor është e përshkruar në EN 15852:2010 "Cilësia e ajrit të ambientit- Metoda standarde për përcaktimin e zhivës total të gaztë".

4. Metoda referuese për marrjen e mostrave dhe analizat e depozitimit të arsenit, kadmiumit, dhe nikelit

Metoda referuese për marrjen e mostrave të depozituara të arsenit, kadmiumit, zhivës, nikelit dhe hidrokarbureve aromatike poli ciklike është e përshkruar në EN 15841:2009 'Cilësia e ajrit të ambientit - Metoda standarde për përcaktimin e arsenit, kadmiumit, plumbit dhe nikelit në depozitimin atmosferik".

5. Metoda referuese për marrjen e mostrave dhe analizat e depozitimit të zhivës

Metoda referuese për marrjen e mostrave të depozituara të arsenit, kadmiumit, zhivës, nikelit dhe hidrokarbureve aromatike poli ciklike është e përshkruar në EN 15853:2010 'Cilësia e ajrit të ambientit- Metoda standarde për përcaktimin e depozitimit të zhivës'.

6. Metoda referuese për marrjen e mostrave dhe analizave të depozitimit të hidrokarbureve aromatike poli ciklike

Metoda e referencës për marrjen e mostrave të depozituara të arsenit, kadmiumit, zhivës, nikelit dhe hidrokarbureve aromatike poli ciklike është aktualisht duke u standardizuar nga CEN. Është e përshkruar në prEN 15980 'Cilësia e ajrit - Përcaktimi i depozitimit të benzo [a] antracenit,
benzo [b] fluoranthene,
benzo [k] fluoranthene,
benzo [j], fluoranthene,
benzo [a] pireni,
dibenz [a, h] antraceni dhe
indeno [1,2,3-cd] pireni.

7. Metoda referuese për marrjen e mostrave dhe analizat e anioneve dhe kationeve në PM_{2.5}

Metoda e referencës për marrjen e mostrave dhe analizat e anioneve dhe kationeve në PM_{2.5}, aktualisht është duke u standardizuar nga CEN.

8. Metoda referuese për marrjen e mostrave dhe analizat e EC dhe OC në PM_{2.5}

Metoda referuese për marrjen e mostrave dhe analizat e karbonit thelbësor dhe karbonit organik në PM_{2.5}, aktualisht është duke u standardizuar nga CEN.

Shtojca VI

Vlerat kufitare për mbrojtjen e shëndetit të njeriut

1. Kriteret

Kriteret e mëposhtme do të shfrytëzohen për të kontrolluar vlefshmërinë kur përmbledhen të dhënat dhe llogariten parametrat statistikorë pa rënë ndesh me objektivat e cilësisë së të dhënave në nenet 20, 21 dhe 22. të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit:

Parametri	Përqindja e kërkuar e të dhënave të vlefshme
vlerat në 1-orë	75% (d.m.th. 45 minuta)
vlerat në 8 orë	75 % e vlerës (d.m.th. 6 orë)
Mesatarja ditore maksimum 8-orë	75% e mesatares prej tetë orë veprimi (d.m.th. 18 8-orë mesatarisht për ditë)
vlerat në 24- orë	75% e mesatareve për orë (d.m.th. së paku 18 1-vlerat në orë)
Mesatarja vjetore	90% (*) e vlerave prej 1-orë ose (nëse nuk është e mundur) vlerat për 24-orë gjatë vitit

* Kërkesat për llogaritjen e mesatares vjetore nuk përfshijnë humbjen e të dhënave për shkak të kalibrimit të rregullt ose mirëmbajtjes normale të instrumenteve.

2. Vlerat kufitare

Periudha mesatare	Vlera kufitare	Data kur duhet të përmbushet vlera kufitare
Dioksidi i Sulfurit		
1-orë	350 ug/m ³ , nuk duhet të tejkalohe më shumë se 24 herë	1 Janar 2017

	gjatë vitit kalendarik	
1-ditë	125 ug/m ³ , nuk duhet të tejkalohehtë më shumë se 3 herë gjatë vitit kalendarik	1 Janar 2017
Dyoksid i azotit		
1-orë	200 ug/m ³ , nuk duhet të tejkalohehtë më shumë se 18 herë gjatë vitit kalendarik	1 Janar 2017
Viti kalendarik	40 ug/m ³	1 Janar 2017
Benzol		
Viti kalendarik	5 ug/m ³	1 Janar 2017
Monoksid karboni		
Mesatarja ditore maksimum 8-orë ⁽¹⁾	10 ug/m ³	1 Janar 2017
Plumb		
Viti kalendarik	0.5 ug/m ³	1 Janar 2017
PM ₁₀		
1-ditë	50 ug/m ³ , nuk duhet të tejkalohehtë më shumë se 35 herë gjatë vitit kalendarik	1 Janar 2017
Viti kalendarik	40 ug/m ³	1 Janar 2017
PM _{2.5} FAZA 1		
Viti kalendarik	25 ug/m ³	1 Janar 2017
PM _{2.5} FAZA 2 ⁽²⁾		
Viti kalendarik	20 ug/m ³	1 Janar 2020

- (1) Mesatarja ditore maksimalisht 8-orë, përqendrimi do të zgjidhet, duke ekzaminuar mesataren e funksionimit prej 8-orësh, e llogaritur nga të dhënat në çdo orë dhe të azhurnuar çdo orë. Çdo mesatare 8- orësh e llogaritur kështu do të caktohet për ditën në të cilën ajo mbaron, d.m.th. periudha e parë e llogaritjes për çdo ditë do të jetë periudha nga ora 17:00 e ditës paraprake deri në ora 01:00 e asaj dite; periudha e llogaritjes së fundit për çdo ditë do të jetë periudha nga 16:00 në 24:00 në atë ditë.
- (²) Faza 2 - Do të aplikohet vetëm kur Komisioni Evropian të vendosë pas një shqyrtimi të vlerës kufitare në vitin 2013.

Shtojca VII

Vlerat e synuara për arsen, kadmium, nikel dhe benzol(a) pyren

Ndotës	Vlera e synuar (*)
Arsen	6 ng/m ³
Kadmium	5 ng/m ³
Nikel	20 ng/m ³
Benzo(a)pireni	1 ng/m ³

(*) Për përmbajtjen totale në grimcat PM₁₀ mesatarisht gjatë vitit kalendarik.

Shtojca VIII

Informatat dhe kufijtë e alarmit

1. Pragjet alarmuese për dyoksidin e squfurit dhe dyoksidin e azotit

Të matet më shumë se tre orë rresht në vende përfaqësuese të cilësisë së ajrit në të paktën 100 km² ose zonë ose aglomerat të tërë, cilado që është më e vogël.

Ndotës	Pragu alarmues
Dioksid sulfuri	500 ug/m ³
Dioksid azoti	400 ug/m ³

2. Informatat dhe pragjet alarmuese për ozon

Qëllimi	Periudha mesatare	Pragu
Informatat	1-orë	180 ug/m ³
Alarmi	1- orë (*)	240 ug/m ³

(*) Për implementimin e nenit 22, tejkalimi i pragut duhet të matet ose parashihet për tre orë rresht.

3. Pragjet e alarmit dhe të informacionit për PM₁₀, sipas nenit 24, të Ligjit të Mbrojtjes së Ajrit nga Ndotja

Qëllimi	Periudha mesatare	Pragu
Informatat	24- orë	100 ug/m ³
Alarmi	24- orë	100 ug/m ³ për tre ditë rresht

Shtojca IX

Nivelet kritike për mbrojtjen e vegjetacionit

Periudha mesatare	Nivelet kritike	Data kur duhet të përmbushet vlera kritike
Dioksid sulfuri		
Viti kalendarik dhe dimri (1 tetor deri 31 mars)	20 ug/m ³	1 Janar 2017
Oksidet e azotit		
Viti kalendarik	30 ug/m ³ NO _x	1 Janar 2017

Shtojca X

Synimi për reduktimin e ekspozimit nacional dhe vlera e synuar për PM_{2.5}

1. Treguesi i ekspozimit mesatar

Treguesi i ekspozimit mesatar (TEM) i shprehur në $\mu\text{g}/\text{m}^3$, do të bazohet në matjet në vendet me prapavijë urbane në zonat dhe aglomeratat në tërë shtetin. Duhet të vlerësohet si mesatare e përqendrimit të funksionimit vjetor për tre vite kalendarike në të gjitha pikat e marrjes së mostrave të vendosura në pikën 2, të kësaj shtojce. TEM për vitin referues 2013 do të jetë mesatarja e përqendrimit për vitet 2011, 2012 dhe 2013.

Ky TEM për vitin 2023 do të jetë si mesatare prej tre vitesh e përqendrimit të funksionimit për të gjitha ato pika të marrjes së mostrave për vitet 2021, 2022 dhe 2023. Ky TEM shfrytëzohet për të shqyrtuar nëse përmbushet synimi i reduktimit të ekspozimit nacional.

TEM për vitin 2018 do të jetë si mesatare prej tre vitesh e përqendrimit të funksionimit për të gjitha ato pika të marrjes së mostrave për vitet 2016, 2017 dhe 2018. Ky TEM shfrytëzohet për të shqyrtuar nëse përmbushet detyrimi i përqendrimit të ekspozimit.

2. Numri i pikave për marrjen e mostrave për të vlerësuar pajtueshmërinë me objektivin e zvogëlimit të ekspozimit nga PM_{2.5}

Numri minimal i pikave për marrjen e mostrave për matje, të caktuara për vlerësimin e pajtueshmërisë me objektivin e reduktimit të ekspozimit $PM_{2.5}$ për mbrojtjen e shëndetit të njeriut është si vijon:

Një pikë e marrjes së mostrave për një milion banorë përmbledhur për aglomeratet dhe zonat tjera urbane më të mëdha se 100,000 banorë, do të operohet për këtë qëllim. Ato pika të marrjes së mostrave mund të përkojnë me pikat për marrjen e mostrave në Shtojcën I. të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

3. Objektivi i zvogëlimit të ekspozimit nacional

Objektivi i zvogëlimit të ekspozimit në lidhje me TEM më 2013		Viti kur duhet të përmbushet objektivi i reduktimit të ekspozimit
Përqendrimi fillestar në ug/m^3	Objektivi i reduktimit në përqindje	2023
< 8.5 = 8.5	0%	
> 8.5 - < 13	10%	
= 13 - < 18	15%	
= 18 - < 22	20%	
≥ 22	Të gjitha masat e nevojshme për të arritur 18 ug/m^3	

Objektivi i reduktimit duhet të jetë zero edhe në rastet kur TEM arrin nivelin e $8.5 ug/m^3$, në çdo moment të kohës gjatë periudhës 2013-2023 dhe ruhet në ose nën këtë nivel.

4. Obligimi i përqendrimit të ekspozimit

Obligimi i përqendrimit të ekspozimit	Viti kur duhet të përmbushet vlera e detyrueshme
20 ug/m ³	2018

5. Vlera e synuar

Periudha mesatare	Vlera e synuar	Data kur duhet të përmbushet vlera e synuar
Viti kalendarik	25 ug/m ³	1 Janar 2013

Shtojca XI

Informatat që duhet të përfshihen në planet lokale, regjionale ose kombëtare të cilësisë së ajrit për përmirësimin e cilësisë së ajrit mjedisor

1. Lokalizimi i ndotjes së tepërt
 1. rajoni;
 2. qyteti (harta);
 3. stacioni matës (harta, koordinatat gjeografike).
2. Informacione të përgjithshme;
 1. lloji i zonës (qyteti, zona industriale apo rurale);
 2. vlerësimi i zonës së ndotur (km²) dhe të popullsisë së ekspozuar ndaj ndotjes;
 3. të dhëna të dobishme klimatike;
 4. të dhënat përkatëse për topografinë;

5. informacione të mjaftueshme mbi llojin e objektivave që kërkojnë mbrojtje në zonë.
3. Autoritetet përgjegjëse;
Emrat dhe adresat e personave përgjegjës për zhvillimin dhe implementimin e planeve për përmirësim.
4. Natyra dhe vlerësimi i ndotjes;
 1. përqendrimet e vërejtura gjatë viteve të mëparshme (para zbatimit të masave për përmirësim),
 2. përqendrimet e matura që nga fillimi i projektit,
 3. teknikat e shfrytëzuara për vlerësim.
5. Origjina e ndotjes;
 1. lista e burimeve të emisioneve kryesore përgjegjëse për ndotjen (harta),
 2. sasia totale e emisioneve nga këto burime (ton / vit),
 3. informacion mbi ndotjen e importuar nga rajonet e tjera.
6. Analiza e situatës;
 1. detajet e këtyre faktorëve përgjegjës për tejkalim (p.sh. transporti, duke përfshirë transportin ndërkufitar, formimi i ndotësve sekondar në atmosferë);
 2. detajet e masave të mundshme për përmirësimin e cilësisë së ajrit.
7. Detajet e këtyre masave ose projekteve të miratuara me qëllim të reduktimit të ndotjes pas prezantimit të këtij Udhëzimi Administrativ:
 1. masat lokale, rajonale, kombëtare dhe ndërkombëtare,
 2. efektet e vërejtura të këtyre masave.
8. Detajet e masave ose projekteve të planifikuara apo që janë duke u hulumtuar për afat të gjatë.
 1. lista dhe përshkrimi i të gjitha masave të përcaktuara në projekt;
 2. orarin për implementim,
 3. vlerësimi i përmirësimit të cilësisë së ajrit, të planifikuar dhe kohës së paraparë që kërkohet për arritjen e këtyre objektivave.

9. Detajet e masave afatgjate të projekteve të planifikuara.

10. Lista e publikimeve, dokumentet, puna, etj, e shfrytëzuar për të plotësuar informacionin e kërkuar në këtë shtojcë.

Shtojca XII

Informimi i publikut

1. Ministria duhet të sigurojë se informatat e azhuruara mbi përqendrimet në mjedis nga ndotësit të mbuluar nga ky Udhëzim Administrativ dhe Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit, në mënyrën rutinë të jenë në dispozicion të publikut.

2. Përqendrimet në mjedis do të paraqiten si vlera mesatare sipas periudhës mesatare përkatëse, të përcaktuar në Shtojcën VI, Shtojcën VII dhe IX, të këtij Udhëzimi Administrativ dhe Shtojcën IV, të Udhëzimit Administrativ për Monitorimin e Ajrit.

Informatat duhet të paktën të tregojnë ndonjë nivel që tejkalon objektivat e cilësisë së ajrit, duke përfshirë vlerat kufitare, vlerat e synuara, pragjet e alarmit, pragjet e informimit apo objektivat afatgjate të ndotësve. Informatat duhet të japin arsyet për tejkalim dhe zonën për të cilën aplikohet. Po ashtu do të sigurojë një vlerësim të shkurtër në lidhje me objektivat e cilësisë së ajrit dhe informacionin e duhur në lidhje me efektet mbi shëndetin, ose bimbësinë kur është e nevojshme.

3. Informatat mbi përqendrimet në mjedis të dioksidit të sulfurit, dioksidit të azotit, grimcat, ozonit dhe monoksidin e karbonit, duhet të azhurnohen të paktën në baza ditore dhe, kudo që praktikohet, informatat duhet të azhurnohen çdo orë. Informatat mbi përqendrimet në mjedis të plumbit dhe benzenit, të paraqitura si një vlerë mesatare për 12 muajt e fundit, duhet të azhurnohen në baza tremujore dhe në bazë mujore kudo që praktikohet.

4. Ministria duhet të sigurojë që informacioni në kohë rreth tejkalimeve aktuale ose të parapara të pragjeve alarmuese ose pragjeve të informacionit është siguruar për publikun. Detajet e siguruar duhet të përfshijnë të paktën informacionin e mëposhtëm:

1. informacion mbi tejkalimin(et) e vërejtur:

- Vandin ose zonën e tejkalimit,
- Llojin e pragut të tejkaluar (informacion apo alarm),
- Kohën e fillimit dhe kohëzgjatjen e tejkalimit,
- Përqendrimin më të lartë prej një ore dhe përveç kësaj, mesataren e përqendrimit më të lartë prej tetë orësh në rastin e ozonit;

2. parashikimin për pasditen (t):

- Zonën gjeografike të tejkalimeve të parapara të pragut të informacionit dhe/ose të pragut të alarmit,
- Ndryshimet e pritshme në ndotje (përmirësimin, stabilizimin ose përkeqësimin), së bashku me arsyet për këto ndryshime;

3. të dhënat mbi llojin e popullsisë në fjalë, efektet e mundshme shëndetësore dhe sjellja e rekomanduar:

- Informatat mbi grupet e popullsisë në rrezik,
- Përshkrimin e simptomave të mundshme,
- Masat e rekomanduara që duhet të merren nga popullata në fjalë,
- Ku mund të gjenden informatat e mëtejshme;

4. Informacione mbi veprimet parandaluese për të ulur nivelin e ndotjes dhe / ose të ekspozimit ndaj ndotjes, treguesin e sektorëve të burimit kryesor, rekomandimet për veprim lidhur me reduktimin e emetimet;

5. Në rastin e tejkalimeve të parashikuara, Ministria do të ndërmarrë hapa për të siguruar që të dhënat e tilla janë të siguruar në një masë të realizueshme.

APPENDIX I

List of Zones and Agglomerations

Zone or Agglomeration KS0001 Pristina Conurbation

Description: Municipal Area of Pristina. *(Requires defined borders, ideally by GIS)*

Zone KS0002 Kosovo Main

Description: Remainder of the State excluding Zone KS0001

APPENDIX II

Lower and upper assessment thresholds for arsenic, cadmium, nickel and benzo(a)pyrene

	Arsenic	Cadmium	Nickel	Benzo(a)pyrene
Upper assessment threshold in percent of the target value	60 % (3.6 ng/m ³)	60 % (3 ng/m ³)	70 % (14 ng/m ³)	60 % (0.6 ng/m ³)
Lower assessment threshold in percent of target value	40 % (2.4 ng/m ³)	40 % (2 ng/m ³)	50 % (10 ng/m ³)	40 % (0.4 ng/m ³)

APPENDIX III

Data quality objectives for arsenic, cadmium, nickel, mercury, polycyclic aromatic hydrocarbons

A. Data quality Objectives

	Benzo(a)pyrene	Arsenic, cadmium and nickel	Polycyclic aromatic hydrocarbons other than benzo(a)pyrene, total gaseous mercury	Total deposition
- Uncertainty				
Fixed and indicative measurements	50%	40%	50%	70%
Modelling	60%	60%	60%	60%
- Minimum data capture	90%	90%	90%	90%
- Minimum time coverage:	33%	50%		
Fixed measurements	14%	14%	14%	33%
Indicative measurements*				

* Indicative measurement being measurements which are performed at reduced regularity but fulfill the other data quality objectives

The uncertainty (expressed at a 95% confidence level) of the methods used for the assessment of environmental air concentrations will be evaluated in accordance with the principles of the CEN Guide to the expression of uncertainty in measurement (ENV 13005-1999), the methodology of ISO 5725:1994, and the guidance provided in the CEN Report, 'Air quality – Approach to uncertainty estimation for ambient air reference measurement methods' (CR 14377:2002E). The percentages for uncertainty are given for individual measurements, which are averaged over typical sampling times, for a 95% confidence interval. The uncertainty of the measurements should be interpreted as being applicable in the region of the appropriate target value. Fixed and indicative measurements must be evenly distributed over the year in order to avoid skewing of results.

The requirements for minimum data capture and time coverage do not include losses of data due to regular calibration or normal maintenance of the instrumentation. Twenty-four-hour sampling is required for the measurement of benzo(a)pyrene and other polycyclic aromatic hydrocarbons. With care, individual samples taken over a period of up to one month can be combined and analysed as a composite sample, provided the method ensures that the samples are stable for that period. The three congeners benzo(b)fluoranthene, benzo(j)fluoranthene, benzo(k)fluoroanthene can be difficult to resolve analytically. In such cases they can be reported as the sum. Twenty-four-hour sampling is also advisable for the measurement of arsenic, cadmium and nickel concentrations. Sampling must be spread evenly over the weekdays and the year. For the measurement of deposition rates monthly, or weekly, samples throughout the year are recommended.

Wet only sampling may be used instead of bulk sampling if it can be demonstrated that the difference between them is within 10%. Deposition rates should generally be given as $\mu\text{g}/\text{m}^2$ per day.

A minimum time coverage lower than indicated in the table may be applied, but not lower than 14% for fixed measurements and 6% for indicative measurements provided it can be demonstrated that the 95% expanded uncertainty for the annual mean, calculated from the data quality objectives in the table according to ISO 11222:2002 – 'Determination of the uncertainty of the time average of air quality measurements' will be met.

B. Requirements for air quality models

Where an air quality model is used for assessment, references to descriptions of the model and information on the uncertainty shall be compiled. The uncertainty for modeling is defined as the maximum deviation of the measured and calculated concentration levels, over a full year, without taking into account the timing of the events.

C. Requirements for objective estimation techniques

Where objective estimation techniques are used, the uncertainty shall not exceed 100%.

D. Standardisation

For substances to be analysed in the PM₁₀ fraction, the sampling volume refers to ambient conditions.

APPENDIX IV

Criteria for determining numbers of sampling points for fixed measurements of concentrations of arsenic, cadmium, nickel and benzo(a)pyrene in environmental air.

Minimum number of sampling points for fixed measurement to assess compliance with target values for the protection of human health in zones and agglomerations where fixed measurement is the sole source of information.

A. Diffuse sources

Population of agglomeration or zone (thousands)	If maximum concentrations exceed the upper assessment threshold*		If maximum concentrations are between the upper and lower assessment thresholds	
	As, Cd, Ni	B(a)P	As, Cd, Ni	B(a)P
0-749	1	1	1	1
750 – 1999	2	2	1	1
2000 – 3749	2	3	1	1
3750 - 4749	3	4	2	2
4750 - 5999	4	5	2	2
> 6 000	5	5	2	2

* To include at least one urban-background station and for benzo(a)pyrene also one traffic-oriented station provided this does not increase the number of sampling points.

B. Point sources

For the assessment of pollution in the vicinity of point sources, the number of sampling points for fixed measurement should be determined taking into account emission densities, the likely distribution patterns of environmental air pollution and potential exposure of the population.

The sampling points should be sited such that the application of Best Available Technology (BAT) as defined by Article 2(11) of Directive 96/61/EC and the A.I. on Stationary Sources.

APPENDIX V

Reference methods for assessment of arsenic, cadmium, nickel, mercury, polycyclic aromatic hydrocarbons and PM_{2.5} speciation.

A. Reference method for the sampling and measurement of arsenic, cadmium and nickel in environmental air

The reference method for the sampling of arsenic, cadmium and nickel is that described in EN 12341:1999 ‘Air Quality – Determination of the PM₁₀ fraction of suspended particulate matter’. The reference method for the measurement of arsenic, cadmium and nickel is that described in EN 14902:2005 ‘Standard method for measurement of Pb / Cd / As / Ni in the PM₁₀ fraction of suspended particulate matter’.

B. Reference method for the sampling and analysis of polycyclic aromatic hydrocarbons in environmental air

The reference method for the sampling of benzo(a)pyrene is that described in EN 12341:1999 ‘Air Quality – Determination of the PM₁₀ fraction of suspended particulate matter’. The reference method for the measurement of benzo(a)pyrene is that described in EN 15549:2008 ‘Air Quality - Standard method for measurement of the concentration of benzo(a)pyrene in ambient air.’

C. Reference method for the sampling and analysis of mercury in environmental air

The reference method for the measurement of total gaseous mercury concentrations in environmental air is that described in EN 15852:2010 ‘Ambient air quality - Standard method for the determination of total gaseous mercury’.

D. Reference method for the sampling and analysis of the deposition of arsenic, cadmium, and nickel

The reference method for the sampling of deposited arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons is that described in EN 15841:2009 ‘Ambient air quality - Standard method for determination of arsenic, cadmium, lead and nickel in atmospheric deposition’.

E. Reference method for the sampling and analysis of the deposition of mercury

The reference method for the sampling of deposited arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons is that described in EN 15853:2010 ‘Ambient air quality - Standard method for the determination of mercury deposition’.

F. Reference method for the sampling and analysis of the deposition of polycyclic aromatic hydrocarbons

The reference method for the sampling of deposited arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons is currently being standardized by CEN. It is described in prEN 15980 ‘Air quality - Determination of the deposition of benz[a]anthracene, benzo[b]fluoranthene, benzo[j]fluoranthene, benzo[k]fluoranthene, benzo[a]pyrene, dibenz[a,h]anthracene and indeno[1,2,3-cd]pyrene.

G. Reference method for the sampling and analysis of anions and cations in PM_{2.5}

The reference method for the sampling and analysis of anions and cations in PM_{2.5} is currently being standardized by CEN.

H. Reference method for the sampling and analysis of EC and OC in PM_{2.5}

The reference method for the sampling and analysis of elemental carbon and organic carbon in PM_{2.5} is currently being standardized by CEN.

APPENDIX VI

Limit values for the protection of human health

A. Criteria

Without prejudice to the data quality objectives in Articles 20, 21 and 22 of the A.I. on Air Monitoring, the following criteria shall be used for checking validity when aggregating data and calculating statistical parameters:

Parameter	Required proportion of valid data
1 hour values	75% (i.e. 45 minutes)
8 hour values	75 % of value (i.e. 6 hours)
Maximum daily 8-hour mean	75% of the hourly running eight hour averages (i.e. 18 8-hour averages per day)
24-hour values	75% of the hourly averages (i.e. at least 18 1-hour values)
Annual mean	90% (*) of the 1-hour values or (if not available) 24-hour values over the year

* The requirements for the calculation of the annual mean do not include losses of data due to the regular calibration or the normal maintenance of the instrumentation.

B. Limit Values

Averaging Period	Limit Value	Date by which limit value is to be met
Sulphur dioxide		
1-hour	350 ug/m ³ , not to be exceeded more than 24 times a calendar year	1 January 2017
1-day	125 ug/m ³ , not to be exceeded	1 January 2017

	more than 3 times a calendar year	
Nitrogen dioxide		
1-hour	200 ug/m ³ , not to be exceeded more than 18 times a calendar year	1 January 2017
Calendar year	40 ug/m ³	1 January 2017
Benzene		
Calendar year	5 ug/m ³	1 January 2017
Carbon monoxide		
Maximum daily 8-hour mean ⁽¹⁾	10 ug/m ³	1 January 2017
Lead		
Calendar year	0.5 ug/m ³	1 January 2017
PM ₁₀		
1-day	50 ug/m ³ , not to be exceeded more than 35 times a calendar year	1 January 2017
Calendar year	40 ug/m ³	1 January 2017
PM _{2.5} STAGE 1		
Calendar year	25 ug/m ³	1 January 2017
PM _{2.5} STAGE 2 ⁽²⁾		
Calendar year	20 ug/m ³	1 January 2020

(¹) The maximum daily 8-hour mean concentration will be selected by examining 8-hour running averages, calculated from hourly data and updated each hour. Each 8-hour average so calculated will be assigned to the day on which it ends, i.e., the first calculation period for any one day will be the period from 17:00 on the previous day to 01:00 on that day; the last calculation period for any one day will be the period from 16:00 to 24:00 on that day.

(²) Stage 2 – Will only apply should the European Commission decide that it shall following a review of the limit value in 2013.

APPENDIX VII

Target values for arsenic, cadmium, nickel and benzo(a)pyrene

Pollutant	Target value (*)
Arsenic	6 ng/m ³
Cadmium	5 ng/m ³
Nickel	20 ng/m ³
Benzo(a)pyrene	1 ng/m ³

(*) For the total content in the PM₁₀ fraction averaged over a calendar year.

APPENDIX VIII Information and Alert Thresholds

A. Alert thresholds for sulphur dioxide and nitrogen dioxide

To be measured over three consecutive hours at locations representative of air quality over at least 100 km² or an entire zone or agglomeration, whichever is the smaller.

Pollutant	Alert threshold
Sulphur dioxide	500 ug/m ³
Nitrogen dioxide	400 ug/m ³

B. Information and alert thresholds for ozone

Purpose	Averaging Period	Threshold
Information	1-hour	180 ug/m ³
Alert	1-hour(*)	240 ug/m ³

(*) For the implementation of Article 22 the exceedance of the threshold is to be measured or predicted for three consecutive hours.

C. Information and alert thresholds for PM₁₀ pursuant to Article 24 of the Law on Air Protection from Pollution

Purpose	Averaging Period	Threshold
Information	24-hour	100 ug/m ³
Alert	24-hour	100 ug/m ³ for three consecutive days

**APPENDIX IX
Critical levels for the protection of vegetation**

Averaging period	Critical level	Date by which critical level is to be met
Sulphur dioxide		
Calendar year and winter (1 October to 31 March)	20 ug/m ³	1 January 2017
Oxides of nitrogen		
Calendar year	30 ug/m ³ NO _x	1 January 2017

**APPENDIX X
National exposure reduction target and target value for PM_{2.5}**

A. Average exposure indicator

The Average Exposure Indicator expressed in ug/m³ (AEI) shall be based upon measurements in urban background locations in zones and agglomerations throughout the State. It should be assessed as a three-calendar year running annual mean concentration averaged over all sampling points established pursuant to Section B of this Appendix. The AEI for the reference year 2013 shall be the mean concentration of the years 2011, 2012 and 2013.

The AEI for the year 2023 shall be the three-year running mean concentration averaged over all those sampling points for the years 2021, 2022 and 2023. This AEI is used to examine whether the national exposure reduction target is met.

The AEI for the year 2018 shall be the three-year running mean concentration averaged over all those sampling points for the years 2016, 2017 and 2018. This AEI is used to examine whether the exposure concentration obligation is met.

B. Number of sampling points to assess compliance with the PM_{2.5} exposure reduction target

The minimum number of sampling points for fixed measurement to assess compliance with the PM_{2.5} exposure reduction target for the protection of human health is as follows:

One sampling point per million inhabitants summed over agglomerations and additional urban areas in excess of 100,000 inhabitants shall be operated for this purpose. Those sampling points may coincide with sampling points under Appendix I of the A.I. on Air Monitoring.

C. National exposure reduction target

Exposure reduction target relative to the AEI in 2013		Year by which the exposure reduction target should be met
Initial concentration in ug/m ³	Reduction target in percent	2023
< 8.5 = 8.5	0%	
> 8.5 - < 13	10%	
= 13 - < 18	15%	
= 18 - < 22	20%	
≥ 22	All appropriate measures to achieve 18 ug/m ³	

The reduction target shall be zero also in cases where the AEI reaches the level of 8.5 ug/m³ at any point of time during the period from 2013 to 2023 and is maintained at or below that level.

D. Exposure concentration obligation

Exposure concentration obligation	Year by which the obligation value is to be met
20 ug/m ³	2018

E. Target value

Averaging period	Target value	Date by which target value should be met
Calendar year	25 ug/m ³	1 January 2013

APPENDIX XI

Information to be included in the local, regional or national air quality plans for improvement in environmental air quality

1. Localisation of excess pollution

- (a) region;
- (b) city (map);
- (c) measuring station (map, geographical coordinates).

2. General information

- (a) type of zone (city, industrial or rural area);
- (b) estimate of the polluted area (km²) and of the population exposed to the pollution;
- (c) useful climatic data;
- (d) relevant data on topography;
- (e) sufficient information on the type of targets requiring protection in the zone.

3. Responsible authorities

Names and addresses of persons responsible for the development and implementation of improvement plans.

4. Nature and assessment of pollution

- (a) concentrations observed over previous years (before the implementation of the improvement measures);
- (b) concentrations measured since the beginning of the project;
- (c) techniques used for the assessment.

5. Origin of pollution

- (a) list of the main emission sources responsible for pollution (map);
- (b) total quantity of emissions from these sources (tonnes/year);
- (c) information on pollution imported from other regions.

6. Analysis of the situation

- (a) details of those factors responsible for the exceedance (e.g. transport, including cross-border transport, formation of secondary pollutants in the atmosphere);
- (b) details of possible measures for the improvement of air quality.

7. Details of those measures or projects adopted with a view to reducing pollution following the introduction of this A.I.:

- (a) listing and description of all the measures set out in the project;
- (b) timetable for implementation;
- (c) estimate of the improvement of air quality planned and of the expected time required to attain these objectives.

8. Details of the measures or projects planned or being researched for the long term.

9. List of the publications, documents, work, etc., used to supplement information required under this Appendix.

APPENDIX XII

Public Information

1. The Ministry shall ensure that up-to-date information on environmental concentrations of the pollutants covered by this A.I. and the A.I. on Air Monitoring is routinely made available to the public.

2. Environmental concentrations provided shall be presented as average values according to the appropriate averaging period as laid down in Appendix VI, Appendix VII and Appendix IX of this A.I. and Appendix IV of the A.I. on Air Monitoring. The information

shall at least indicate any levels exceeding air quality objectives including limit values, target values, alert thresholds, information thresholds or long term objectives of the regulated pollutant. The information shall give the reasons for the exceedance and the area to which it applies. It shall also provide a short assessment in relation to the air quality objectives and appropriate information regarding effects on health, or, where appropriate, vegetation.

3. Information on environmental concentrations of sulphur dioxide, nitrogen dioxide, particulate matter, ozone and carbon monoxide shall be updated on at least a daily basis, and, wherever practicable, information shall be updated on an hourly basis. Information on environmental concentrations of lead and benzene, presented as an average value for the last 12 months, shall be updated on a three-monthly basis, and on a monthly basis, wherever practicable.

4. The Ministry shall ensure that timely information about actual or predicted exceedances of alert thresholds or information thresholds is provided to the public. Details supplied shall include at least the following information:

(a) information on observed exceedance(s):

- location or area of the exceedance,
- type of threshold exceeded (information or alert),
- start time and duration of the exceedance,
- highest one hour concentration and in addition highest eight hour mean concentration in the case of ozone;

(b) forecast for the following afternoon/day(s):

- geographical area of expected exceedances of information and/or alert threshold,
- expected changes in pollution (improvement, stabilisation or deterioration), together with the reasons for those changes;

(c) information on the type of population concerned, possible health effects and recommended behaviour:

- information on population groups at risk,
- description of likely symptoms,
- recommended precautions to be taken by the population concerned,
- where to find further information;

(d) information on preventive action to reduce pollution and/or exposure to it; indication of main source sectors; recommendations for action to reduce emissions;

(e) in the case of predicted exceedances, the Ministry shall take steps to ensure that such details are supplied to the extent practicable.

Dodatak I

Lista zona i aglomerata

Zona ili aglomerati RKS0001 Priština

Opis : Zona u Opštini Prištine . (Traži određene granice , na idealnom nmačinu od GIS)

Zona RKS0002 Uglanovm na Kosovu

Opis : Drugi deo države izuzev Zone RKS0001

Dodatak II

Niski i visoki pragovi procene za arsen, kadmium, nikal i benzol (a) piren

	Arsen	Kadmium	Nikel	Benzo(a)piren
Visoki Pragovi procene u postocima stremljene vrednosti	60 % (3.6 ng/m ³)	60 % (3 ng/m ³)	70 % (14 ng/m ³)	60 % (0.6 ng/m ³)
Niski Pragovi procene u postocima stremljene vrednosti	40 % (2.4 ng/m ³)	40 % (2 ng/m ³)	50 % (10 ng/m ³)	40 % (0.4 ng/m ³)

Dodatak III

Ciljevi kvaliteta podataka za arsen, kadmium, nikal, Živu , aromatični policiklični ugljovodonici

2. Ciljevi kvaliteta podataka

	Benzo(a)pirena	Arsen, kadmium i nikal	Aromatični policiklični ugljovodonici osim benzo(a)pirena, Žive totalnog gasa	Depozit totala
- Nesigurnost				
Indikativna i fiksna merenja	50%	40%	50%	70%
Modeliranje	60%	60%	60%	60%
- Dobijanje minimalnih podataka	90%	90%	90%	90%
- minimalno vreme pokrivanja				
Fiksna merenje	33%	50%		
Indikativna merenja *	14%	14%	14%	33%

Indikativna merenja su merenja koja se vrše reduktiranim pravilom , ali koje ispunjavaju druge ciljeve kvalitete podataka .

Nesigurnost (izražena u jednom nivou verovatnoće od 95%) upotrebljenih metoda za procenjivanje koncentracije vazduha, procenice se prema principima Uputstva CEN za izraženu nesigurnost u merenju (ENV 13005-1999), metodologija ISO 5725:1994, i ponuđena uputstva u Izveštaju CEN, 'kvalitet vazduha - Pristup proceni nesigurnosti za referentne metode merenja vazduha' (CR 14377:2002 E).

Postoci nesigurnosti dati su bez nekog posebnog merenja, koja su prosečna oko vremena uzimanja tipičnih uzoraka, za jedan interval verovatnoće od 95%.

Nesigurnost merenja treba se interpretirati kao srovodljivo u nivou prikladne stremljene procene. Fiksna i indikativna merenja treba se razdeliti na jednakom načinu preko godine da bi se izbegla devijacija rezultata.

Zahtevi za minimalno dobijanje podataka i vreme izveštavanja ne obuhvaćaju gubotak podataka zbog redovne kalibracije ili normalnog održavanja instrumenata. Uzimanje dvadesetoročasnih uzoraka je potrebno za merenje benzo (a) pyrene i drugih aromatišnih policikličnih ugljovodonika.

Individualni uzorci pažljivo uzeti u periodu do mesec dana mogu se kombinirati i analizirati kao jedan složen uzorak, pod uslovom da metoda osigura da su uzorci postojani za ovaj period. Benzo (b) fluorantheni, benzo (j) fluorantheni, benzo (k) fluroantheni mogu biti teški da se razgrađuju na analitičkom načinu. U takvim slučajevima mogu se izvestiti kao sume. Dobijanje uzoraka za dvadesetčetiri sati također je preporučljivo za održavanje merenja arsena, kadmiuma i nikla.

Uzimanje uzoraka treba se vršiti na jednak način preko nedeljnih i godišnjih dana. Za mesečno ili nedeljno merenje normi deponiranja, preporučuju se uzorci preko cele godine.

samo uzimanje tečnih uzoraka mogu se upotrebiti mesto uzimanja uzoraka u masi ako se može utvrditi da razlika između njih je unutar 10%. Norme deponiranja uopšteno treba da se daju kao $\mu\text{g}/\text{m}^2$ dnevno.

Minimalno vreme pokrivanja ni= a nego što se daje na tabeli mo= e se sprovesti, ali ne manje od 14% za fiksna merenja i 6% za indikativna merenja, pod uslovom da se mogu utvrditi 95% nesigurnosti za godišnji prosek, uračunato od ciljeva kvalitete podataka na tabeli prema ISO 11222:2002 – mora se ispuniti "Određivanje nesigurnosti, prosežnog vremena za merenje kvaliteta vazduha".

2. Zahtevi za modele kvaliteta vazduha

kada se koristi jedan model kvaliteta vazduha za procenjivanje , moraju se izraditi preporuke za opis modela i informacije oko nesigurnosti . nesigurnost za modeliranje je određen kao maksimalja devijacija merenih nivoa kalkuliranih koncentracija , za vreme cele godine , bez obzira na vreme događaja .

3. Zahtevi za tehnike objektivne procene

Gde se upotrebljavaju tehnike objektivne procene , nesigurnost ne treba prevazići 100%.

4. Standardizacija

za substance koje se analiziraju u frakciji PM₁₀, zbim dobijenih uzoraka referime se uslovima životne sredine .

Dodatak IV

Kriteriji za određivanje broja bodova uzetih uzoraka za fiksa merenja koncentracije arsena , kadmiuma , nikla i benzo (a) prena za vazduh
mjedisor

Minimalni broj bodova za uzimanje uzoraka za fiksna merenja da bi procenili skladnost sa stremljenim vrednostima za zaštitu ljudskog zdravlja na zonama i aglomeratima , gde je fiksno merenje jepini izvor informacije .

1. Difuzivni izvori

Populacija aglomerata ili zone (hiljade)	Ako maksimalna koncentracija prevazilazi viši prag procene *		Ako maksimalna koncentracija su između niskih i viših pragova procene	
		As, Cd, Ni	B(a)P	As, Cd, Ni

0-749	1	1	1	1
750 – 1999	2	2	1	1
2000 – 3749	2	3	1	1
3750 - 4749	3	4	2	2
4750 - 5999	4	5	2	2
> 6 000	5	5	2	2

* Da se obuhvati najmanje jedna stranica sa urbanom pozadinom i za benzo(a)piren , također jedna stanica u saobraćaju pod uslovom da se ne poveća broj bodova dobijenih uzoraka .

2. Mesto izvora

za procenjivanje zagađenja u blizini izvora , broj bodova za dobijanje uzoraka za fiksna merenja da se odredi uzimajući u obzir densitet emisije ,moguće modele raspodele zagađenog vazduha i mogućeg izlaganja stanovništva .

Bodovi dobijenih uzoraka trebaju se postavljati tako da sprovođenje najbolje moguće tehnologije (TMM) određeno u zakonu za PKIN.

Dodatak V

Metode referencije za procenu arsena, kadmiuma , nikla , merkura , aromatičnih ugljovodonika policiklike dhe llojit PM_{2.5}.

1. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i merenje arsenat, kadmiuma i nikla u vazduhu .

Referentna metoda za uzimanje uzoraka i merenje kadmiuma , arsena i nikla je ona opisana u EN 12341:1999 "Određivanje kvaliteta vazduha frakcije materije suspendovanih čestica PM₁₀ ". Referentna metoda za merenje arsena , kadmiuma i nikla je ona opisana u

EN 14902:2005 'Standardna metoda za merenje Pb / Cd / As / Ni u frakciji materije suspendovanih čestica PM₁₀'.

2. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analize aromatičnih policikličkih ugljenhidrata

Referentna metoda za uzimanje uzoraka benzo (a) pyrene je ona opisana u EN 12341:1999 " Određivanje –kvaliteta vazduha u frakciji materije suspendovanih čestica PM₁₀". Referentna metoda za merenje benzo (a) pyrene je ona opisana u EN 15549:2008 "Standardna metoda kvaliteta vazduha za merenje koncentracije benzo (a) pirena u vazduhu .

3. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analize merkura u vazduhu

Referentna metoda za uzimanje uzoraka i merenje koncentracije merkura totalno gasnog u vazduhu je ona opisana u EN 15852:2010 ' Kvalitet vazduha - Standardna metoda za određivanje merkura totalno gasnog ".

4. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analize deponiranja arsena , kadmiuma i nikla

Referentna metoda za uzimanje deponiranih uzoraka arsena , kadmiuma , merkura , nikla i aromatičnih policikličkih ugljenhidrata je ona opisana u EN 15841:2009 ' Kvalitet vazduha - Standardna metoda za određivanje arsena , kadmiuma , olova i nikla nakupljenog u atmosferi ".

5. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analiza deponiranja merkura .

Referentna metoda za uzimanje deponiranih uzoraka arsena , kadmiuma , merkura , nikla i aromatičnih policikličkih ugljenhidrata je ona opisana u EN 15853:2010 'Kvalitet vazduha u sredini - Standardna metoda za određivanje deponiranja merkura '.

6. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analiza deponiranja aromatičnih policikličkih ugljenhidrata

Referentna metoda za uzimanje deponiranih uzoraka arsena , kadmiuma , merkura , nikla i aromatičnih policikličkih ugljenhidrata aktuelno se standardizira od CEN. Ona je opisana u EN 15980 'Kvalitet vazduha - Određivanje deponiranja benzo [a] antracen, benzo [b] fluoranthene, benzo [k] fluoranthene, benzo [j], fluoranthene, benzo [a] pirena, dibenz [a, h] antracena i indeno [1,2,3-cd] pirena .

7. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analize anjona i katjona u $PM_{2.5}$

Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analize anjona i katjona u $PM_{2.5}$ se aktuelno standardizira od CEN.

8. Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analize EC i OC u $PM_{2.5}$

Referentna metoda za uzimanje uzoraka i analize osnovnog ugljenika i organskog ugljenika u $PM_{2.5}$ aktuelno se standardizira od CEN.

Dodatak VI

Granične vrednosti za zaštitu ljudskog zdravlja

1. Kriteriji

Dolenavedeni kriteriji koriste se za vrednosti kada se sakupljaju podaci i uračunaju statistički parametri , ne sukobivši se sa ciljevima kvaliteta podataka iz članova 20 21 i 22 Administrativnog Uputstva za Monitoring Vazduha :

Parametri	Zatraženi postotak važećih podataka
1 vrednosti za sat	75% (znč. 45 minuta)
8 vrednosti za sat	75 % vrednosti (znč.. 6 sati)
Dnevni prosek maksimum 8-sati	75% prosečno od osam sati delovanja (znč . 18 8-sati prosečno svakog dana)
24- vrednosti za sat	75% prosečno za sat (znč. Najmanje 18 1-vednosti za sat)
Godišnji prosek	90% (*) vrednosti od 1-sati ili (ako nije moguće) vrednosti od 24-sati godišnje

* Zahtevi za uračunjavanje godišnjeg proseka ne obuhvaćaju gubitak podataka zbog redovne kalibracije ili normalnog održavanja instrumenata .

2. Granične vrednosti

Prosečni period	Granična vrednost	Datum kada treba da se ispunjava granična vrednost
Dyoksidi i Sulfurit		
1-sati	350 ug/m ³ , ne treba se prevazići više od 24 puta u kalendarskoj godini	1 Januar 2017
1-dana	125 ug/m ³ , ne treba se prevazići više od 3 puta u kalendarskoj godini	1 Januar 2017
Dyoksid i azotit		
1-sati	200 ug/m ³ , ne treba se prevazići više od 18 puta u kalendarskoj godini	1 Januar 2017
Kalendarska godina	40 ug/m ³	1 Januar 2017

Benzol		
Kalendarska godina	5 ug/m ³	1 Januar 2017
Monoksid karboni		
Dnevni prosek maksimum 8-sati ⁽¹⁾	10 ug/m ³	1 Januar 2017
Olovo		
Kalendarska godina	0.5 ug/m ³	1 Januar 2017
PM ₁₀		
1-dana	50 ug/m ³ , ne treba se prevazići više od 35 puta u kalendarskoj godini	1 Januar 2017
Kalendarska godina	40 ug/m ³	1 Januar 2017
PM _{2.5} FAZA 1		
Kalendarska godina	25 ug/m ³	1 Januar 2017
PM _{2.5} FAZA 2 ⁽²⁾		
Kalendarska godina	20 ug/m ³	1 Januar 2020

(2) Dnevni prosek maksimalno 8-sati, koncentracija se uzima, ekzamirajući prosek funkcionisanja od 8-sati, uračunato od podataka dobijenih svakog sata i proverenih svakog sata. Svaki prosek od 8-sati vako uračunat određuje se svakog zaršetka dana, zn, prvi period uračunjavanja za vaki dan biće period od 17:00 predhodnog dana do 01:00 tog dana; period zadnjeg proračuna za svaki dan biće period od 16:00 do 24:00 tog dana.

⁽²⁾ Faza 2 – Aplikira se samo kada Evropska Komisija odlučuje posle jednog razmatranja granične vrednosti u godini 2013.

Dodatak VII

Stremljene vrednosti za arsen, kadmium, nikel dhe benzol(a) pyrene

Zagađivač	Stremljena vrednost (*)
Arsen	6 ng/m ³
Kadmium	5 ng/m ³
Nikel	20 ng/m ³
Benzo(a)piren	1 ng/m ³

(*) Za totalno održavanje u česticama PM₁₀ prosečno za kalendarsku godinu .

Dodatak VIII

Informacija i granice alariranja

1. Alarmanti pragovi za sumpor dioksida i azot dioksida

Da se meri više od tri sati uzastopno u mestima gde se predstavlja kvaliteta vazduha u njamanje 100 km² ili zoni sa potpunim aglomeratom , bilo koja je manja .

Zagađivač	Alarmantni prag
sumpor dioksida	500 ug/m ³
azot dioksida	400 ug/m ³

2. Informacije i alarmantni pragovi za ozon

Cilj	Srednji period	Prag
Informacije	1-sati	180 ug/m ³
Alarm	1- sati (*)	240 ug/m ³

(*) Za sprovođenje člana 22 prevazilaženje praga treba se meriti ili predviđa uzastopno za tri sati .

3. Alarmanti pragovi i informacije za PM₁₀ prema članu 24 Zakona za zaštitu Vlazduha od Zagađenja

Cilj	Srednji period	Prag
Informacije	24- sati	100 ug/m ³
Alarm	24- sati	100 ug/m ³ za tri dana uzastopno sht

Dodatak IX

Kritični nivoi za zaštitu vegetacije

Srednji period	Kritični nivoi	Datum kada se treba ispuniti kritične vrednosti
sumpor dioksida		
Kalendarska godina i zima (1 oktobar do 31 marta)	20 ug/m ³	1 Januar 2017
azot dioksida		
Kalendarska godina	30 ug/m ³ NO _x	1 Januar 2017

Dodatak X

Stremljenje za smanjanje nacionalnog izlaganja i stremljene vrednosti za PM_{2.5}

1. Pokazivač srednjeg izlaganja

Pokazivač srednjeg izlaganja (TEM) izražen u $\mu\text{g}/\text{m}^3$ bazira se na merenja u mestima sa urbanom pozadinom na zonama i aglomeratima u celoj državi . Treba se vrednovati kao prosečne koncentracije godišnjeg funkcionisanja za tri kalendarike godine na svim tačkama uzimanja uzoraka postavljene u tački 2. Ovoga dodatka . TEM za referentnu godinu 2013 biće prosek koncentracije za godine 2011, 2012 i 2013.

Ovaj TEM za godinu 2023 biće prosek od tri godina koncentracije funkcionisanja za sve te tačke uzimanja uzoraka za godine 2021, 2022 i 2023. Ovaj TEM koristi se da bi se razmatrao ako se ispunjava stremljenje smanjenja nacionalnog izlaganja.

TEM za godinu 2018 biće prosek od tri godina koncentracije funkcionisanja za sve te tačke uzimanja uzoraka za godine 2016, 2017 i 2018. Ovaj TEM koristi se da bi se razmatrao ako se ispunjava obaveza koncentracije izlaganja .

2. Broj bodova za uzimanje uzoraka da bi procenili usklađivanje sa ciljem smanjenja izlaganja od $\text{PM}_{2.5}$

Minimalni broj bodova za uzimanje uzoraka za određena merenja da bi procenili usklađivanje sa ciljem smanjenja izlaganja od $\text{PM}_{2.5}$ za zaštitu ljudskog zdravlja kao što sledi :

Jedna tačka uzimanja uzoraka za jedan milion bansati sažeti za aglomerate i druge veće urbane zone od 100,000 bansati, koristiće se za ovu namenu . te tačke uzimanja uzoraka mogu se koristiti za ovu namenu uzoraka u Dodatku I Administrativnog Uputstva za monitorin vazduha .

3.Cilj smanjenja nacionalnog izlaganja

Cilj smanjenja izlaganja u vezi sa TEM u 2013		Godina kada se treba ispuniti cilj smanjenja izlaganja
Početna koncentracija u ug/m ³	Cilj smanjenja u postocima	2023
< 8.5 = 8.5	0%	
> 8.5 - < 13	10%	
= 13 - < 18	15%	
= 18 - < 22	20%	
≥ 22	Sve potrebne mere da bi se postiglo 18 ug/m ³	

Cilj smanjenja treba biti nula i u slučajevima kada TEM postigne nivo 8.5 ug/m³ u svakom vremenskom trenutku u periodu 2013-2023 i sačuva se u to mli ispod ovoga nivoa .

4. Dužnost koncentracije izlaganja

Dužnost koncentracije izlaganja	Godina kada se treba ispuniti obavezna vrednost
20 ug/m ³	2018

5. Stremljena vrednost

Srednji period	Stremljena vrednost	Datum kada se treba ispuniti obavezna vrednost

Kalendarska godina	25 ug/m ³	1 Januar 2013
--------------------	----------------------	---------------

Dodatak XI

Informacije koje se moraju obuhvatiti u lokalnim , regionalnim ili nacionalnim planovima , kvaliteta vazduha za poboljšanje kvaliteta života u životnoj sredini .

1. Lokalizacija prekomerenog zagađenja

1. Regija ;
2. Grad (mapa);
3. Stranica za merenje (mapa , geografske koordinante).

2. Opšte informacije

1. Vesta zone (grad , industrijska ili ruralna zona);
2. Procenjivanje zagađene zone (km²) i izloženog stanovništva prema zagađenju ;
3. Korisni klimatski podaci ;
4. Određeni podaci za topografiku ;
5. Dovoljne informacije o vrsti ciljeva koji traže zaštitu od zagađenja u zoni .

3. Odgovorni Autoriteti

Imena i adrese odgovornih osoba za razvoj i sprovođenje planova za poboljšanje .

4. Priroda i procent zagađenja

1. Primećene koncentracije prošlih godina (pre sprovođenja planova za poboljšanje);
2. Merene koncentracije još od početka projekta ;
3. Korišćene tehnike za procenjivanje .

5. Poreklo zagađenja

1. lista izvora glavnih odgovornih emisija zagađenja (mapa);
2. Totalja količina emisija iz ovih izvora (ton / god);
3. Informacije o unošenog zagađenja iz drugih regija .

6. Analiza situacije

1. Detalji ovih odgovornih činjenica za prekuraćenje (npr. transport, obuhvativši međugranično transportiranje , formiranje sekundarnih zagađivača u atmosferi;
2. Detalji mogućih mera za poboljšanje kvaliteta vazduha .

7. Detalji ovih mera ili odobrenih projekata sa ciljem smanjenja zagađenja posle prezentiranja ovoga Administrativnog Uputstva :

- 1.lokalne , regionalne nacionalne i međunacionalne mere
- 2.primećeni efekti ovih mera

8. Detalji mera ili planiranih projekata , ili koji se dugoročno istražuju .

1. lista pisa svih određenih mera u projektu;
2. Raspored za promenu ;
3. Procenjivanje poboljšanja kvaliteta vazduha u predviđenom vremenu koji se traži za postizanje ovih ciljeva .

9..Detalji dugoročnih mera planiranih projekata .

10. Lista objavljivanja , dokumenti , rad , itd , da bi ispunili zatraženu informaciju u ovome dodatku .

Dodatak XII

Informisanje javnosti

1. Ministarstvo mora osigurati da ažurirane informacije o koncentrisanju zagađivača u životnoj sredini od pokrivenih zagađivača u ovome Administrativnom Uputstvu i Administrativnom Uputstvu o Monitoringu Vazduha na rutinskom načinu budu u raspolaganju javnosti .

2. Koncentracije u životnoj sredini , predstaviti će se kao prosečne vrednosti prema prosečnom periodu određenom u Dodatku VI, Dodatku VII i Dodatku IX ovoga Administrativnog Uputstva i Dodatku IV Administrativnog Uputstva za Monitoring Vazduha .

Informacije mogu najmanje pokazati neki nivo koji prelazi ciljeve kvaliteta vazduha , obuhvativši granične vrednosti , stremljene vrednosti , pragove alarma , pragove informisanja ili dugoročne ciljeve zagađivača . Informacije moraju dati obrazloženje za prekuračenje i zonu za koju se primenjuje . Također trebaju obezbediti jednu kratku procenu u vezi sa ciljevima kvaliteta vazduha i potrebnu informaciju u vezi sa efektom i zdravljem , ili florom kada je potrebno .

3. Informacije o koncentraciji sumpor dioksida u životnoj sredini, azot dioksida , čestica , ozona i uljen monoksida trebaju se ažurirati najmanje u dnevnim osnovama , i , svuda gde se sprovode , informacije moraju se ažurirati svakog sata . Informacije o koncentraciji olova i benzena u životnoj sredini , predstavljene kao prosečna vrednost za 12 poslednjih meseci , mora se ažurirati na tromesečnim osnovama , i na mesečnim osnovama , bilo gde se sprovode .

4. Ministarstvo mora obezbediti informacije na vreme oko aktuelnom prekuračenju ili predviđenom prekuračenju alarmantnih pragova , informacije su osigurane za javnost . Obezbeđeni detalji moraju obuhvatiti najmanje dolenađene informacije :

1. Informaciju primećenom o prekuračenju :

- mesto ili sonu prekuračenja ,
- Vrstu pakuraćenog praga (informaciju ili alarm),
- Vreme poŠetka i vreme trajanja prekuračenja ,
- Najvišu koncentraciju od jednog sata i osim toga i prosek najviše koncentracije od osam sati u slučaju ozona ;

2. predviđanje za poslepodne (t):

- Geografska zona predviđenih prekuračenja praga informacije i /ili alarmantnog praga ,
- očekivane promene zagađenja (poboljšanje , , stabilizaciju ili pogoršanja) , zajedno sa razlozima za ove promene ;

3. Podatke o dotičnom stanovništvu , moguŠe zdravstvene efekte i preporučeno ponašanje :

- Informacije o grupama stanovništva u opasnosti ,
- opisivanje mogućih simptoma ,
- Preporučene mere koje se moraju preduzeti od dotičnog stanovništva ,
- Gde se mogu pronaći više informacija ;

4. Informacije o delatnostima sprečavanja da bi smanjili efekt zagađenja i / ili izloženosti prema zagađenju , sektativni glavni pokazivač , preporuke za delovanje da bi smanjili emetiranja ;

5. U slušaju predviđenih prekuračenja , Ministarstvo mora preduzeti korake da bi obezbedila da su ti podaci osigurani u u jednoj meri ostvarivanja.